

31043

ప్రతిదినము ప్రకటింపబడును.

Vol. 9.

చెన్నపట్టణము 1922 వ సం॥ మే నెల 12 వ తేది శుక్రవారము

No. 35.

సంపుటము ౯

దుండుభినామ సంవత్సరము, వైశాఖ మాస బహుళ ప్రథమం.

సంచిక 3౫

For Sale Overland.

వెలతక్కువ. శ్రేష్ఠమైనవస్తువు.

మోటారుకారు, మాడెల్

90. American Car

స్టీమరు మోటారుగా నడచుట వంటిది. ఇప్పుడు ప్రస్తుతం దొరకనటువంటిన్ని, సదరు మోటారుకారు, మాడెల్ 90 ఓవర్ లాండు యీక్రింద అడ్రసు వారివద్ద విక్రయమునకు వున్నది.

వలయువారు యీక్రింద అడ్రసువారికి వ్రాసి విచారించ కోరెదము.

(17) బద్రినారాయణ సూర్యనారాయణ.

గుంటూరు, ఫరంబారు, గుంటూరు.

భృంగామలక తైలము

అనే స్నాన తైలము

చాల

ప్రసిద్ధి జెందినది.

కండ్లమంట, హస్తపాదములదాహము, శరీరతాపము ఇవి ఈ తైలోపయోగమునకు వెంటనే నివృత్తి యగును. మెదడుకు చాల చలవయిచ్చును. చర్మము మృదువుగాను, చల్లదిగాను, ఆరోగ్యముగాను అగుచున్నది. వెంట్రుకలు ఆకాలములో తెలుడగుట, వూడిపోవుట, వీనిని నివృత్తింపను. సూర్యాగ్రస్తము మొదలయిన తలవొప్పలు, తలమట్టుట మొదలైన వికారములున్న నివారణ పగును. అనేక ఆయుర్వేద - అంగల వైద్యశ్రేణులవల్ల ఈ తైలము క్షాణింపబడి యున్నది. డిప్లోమా బొందిన ఆయుర్వేద చికిత్సలున్న యస్. కే. పి. డి. ఆయుర్వేదాస్పత్రియందు ప్రధాన డాక్టరును వైద్యకలానిధి సుపాదకులుగాను నుండు (8497)

ఆయుర్వేద భూషణం పండిత యం. దురైస్వామి అయ్యార్, ఓ. కే. పి. సి. వారిచేత ఈతైలము తయారుచేయబడినది ఖరీదు సీసా 1-కి రూ. 1-4-0. తపాలాఖర్చు మొదలైనవి ప్రత్యేకము. ఆర్యభౌషధశాల, 7, ఆదియప్ప మొదలివీధి, వేజేరి, మదరాస్.

మోహినీతైలము

5 తులముల నూనె సీసా 1-కి రూ. 0-12-0

శ్రీ పురుషులు వాడుటకు యోగ్యమైనది.

అమృతాంజనము డిప్లో. మదరాసు బొంబాయి.

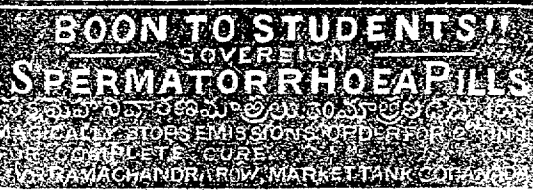
బహుమానము

వైద్య విద్య

ఆయురారోగ్యైశ్వర్యములకు మార్గదర్శి అన్ని భాషలలో దొరుకును.

రాజవైద్య వారాయణజీ కేశవజీ,

(8198) 27, చివాటాబాద్, మదరాసు.

(3081) "కత్తికట్టలు"

కెడ్డకత్తి x లి x గజము పొడుగు x లవి. సాగనైనది 1-కి రూ. 4-8-0

డజను కొనువారికి ఒకటి ఉచితము. పోస్టేజీఖర్చుల వేత వలయువారు ఆర్డరుతో ఒక రూపాయి అడ్వాన్సు పంపవలెను.

వి. వెంకటేశ్వర్లు అండ్ కో

కట్టర్లు అండ్ లాక్ మేకర్స్ లది.

సెద్దాపురం. (గోదావరిజిల్లా)

టెలిగ్రాఫిక్ అడ్రెసు: "ఇంద్రప్రస్థ" సెద్దాపురం.

అమృతాంజనము

గాయము పుండ్లకు ఘనమయిన మందు.

చక్కనిడబ్బితో నహా సీసా 1-కి 0-10-0. ప్రతియింట నుండవలెను.

అమృతాంజనము లోకప్రసిద్ధిని బడసియున్నది.

అమృతాంజనము అన్ని నెలపులకు సిద్ధామృతము.

అమృతాంజనము అమృతశబ్ద మాదినిగల మాయమందు గాదు.

నకలు మందులవలన మోసము గలుగును.

పంచభాషచీటిని చూచికొనిన మోసము గలుగుదు.

అమృతాంజనము అంజనశబ్ద మంతమున గల నకలుమందు గాదు.

అమృతాంజనమునకు సాటియైనమందు అమృతాంజనమే.

అమృతాంజనం డిప్లో, { 6, 7 తంబుశెట్టివీధి, బార్లీ బాక్ - మద్రాసు. లేక 109 ఫ్రేరింగ్స్ట్రీట్, ఫోర్ట్ - బొంబాయి.

వేమన

(సంపూర్ణ జీవితము, బోధనలు)

కర్త:- వంగూరి సుబ్బారావు.

[వ్రాయమూర్తి శ్రీ వేపా రామేశ్వరంగారి పీఠంలో]

ఇదివఱకు వేమనను సూక్ష్మ ప్రకటింపని చరిత్రాంశములు వెక్కు లున్నవి. శిత్రపటములతో

1-కి రూ. 2-0-0

ఆంధ్రక్షత్రియులు

ఈ పుస్తకం జరిగిన వాదోపవాదములు అద్భుతము.

రూ. 1-3-0

వెంటనే వ్రాయుడు.

(8268)

కమలకుటీరము,

ట్రిసికేసు - మదరాసు.

"దండా" పోలీసుల చర్యలు

ఒక కమిషనరు అభిప్రాయములు

(అమృత బజారు పత్రిక)

గుజరాత్ లో వజీరుద్దీన్ కార్యకర్తలను, కమిషనరునకు జరిగిన ఉత్తర ప్రత్యుత్తరముల నిష్పాద ప్రకటించుచున్నాము:-

హెచ్. పి. టాలిక్టాగారు ఐ. సి. యస్.

లాహోరు డివిజన్ కమిషనరు, గుజరాత్ లో

అయ్యా,

ఇటీవల మాజీ సభ్యులలో నంగీకరించబడిన తీర్మానము ప్రతి ఇందువంట బంధువులను, మీరు ఇచ్చితిరికావు వచ్చియున్నారని విని, మా సభ్యులమీద సంకోచించుటకు రేపుగాని, ఎల్లండిగాని మీరు పీడింపదునా యని కనుగొనుటకు నా కాజుమైనది.

గుజరాత్ లో
27-4-22

జి. ధేయూడు,
మేలూరాం
వకీళ్ల సంఘ కార్యదర్శి.

తీర్మానము

ఏప్రిల్ 26 వ తేదీన వకీళ్ల సంఘములో నంగీకరించబడిన తీర్మాన మేమనగా:- లాహోరు (వజీరు), ఇతరులమీద ప్రభుత్వమువారు చేసిన కేసు విచారణను జూరుటకు కొద్ది ఆవరణమున కరుదించివట్టియు, ఆరుదించుచున్నట్టి కాంటింటుకులకు పౌరులను కంటాపోలీసులు తమ అధికారుల (పోలీసు) నామతో తమ ఇష్టము వచ్చినట్టి అధికారులకు దుష్టులైతే గొట్టినందు కీ సంఘమువారు తమ ప్రభుత్వం తమకు ఆసమ్మతిని గనబరచుచున్నార. పోలీసు లిట్లవసరముగ కార్యముచేసింతుట తమ అధికారమున దుష్టులైతే గనబరచుచు యనియు, ప్రజాకాంతికి భంగకర మనియు వకీళ్ల సంఘమువారి నిశ్చితాభిప్రాయము.

కమిషనరు ప్రత్యుత్తరము.

అయ్యా, ఇప్పుడు జరుగుచున్న కేసు విచారణ సంబంధములో పోలీసు వారలవలించిన చర్యలను గురించి చర్చించుటకు నేను మీ సభ్యులమీద సంకోచించుటకు నేదోకేసా ఏమి పడునాయని మీరు వ్రాసిన లేఖ అంకితము. కేసు నేడే విచారణకు వచ్చునని నాకు తెలియుచున్నది. ఆవసరమైనచో నేను వారిని రేపు ఉదయము 7-15 నిమిషములకు చూడగల్గుదును గాని 7-30 నిమిషములకు నేను నయలొక్కటకు బయలుదేరి వెళ్ళుదును.

కానన విరూధముగ జేర నీ సమాచారములను అరెస్టు చేయుటకుండు బాట్రోలుటకు మేలని శాఖావము. పాట్రోలుటకు ఫలితముగ కర్మలకు కీర్తినిపాదించు భాగ్యము లభించదు. రాకల్పిండి, లాహోరు పట్టణములలో నిట్టి పద్ధతి జరుగవలదు నం దెనని నేను చూచితిని

సరే, సంఘమువారు నన్ను నాడగోరు నెడల, కనిపారము ఉదయము 7x 15 నిమిషములకు నేను సంసిద్ధుడగును.

ఇట్లు
హెచ్. పి. టాలిక్టాగారు.

హెచ్. పి. టాలిక్టాగారు, ఐ. సి. యస్

లాహోరు డివిజన్ కమిషనరు, గుజరాత్ లో

అయ్యా, నేను మీరు వ్రాసిన జాబు చేరినది. కానన విరూధముగ సమాచారములను పాట్రోలుటకు కానన సమ్మతమగు చర్యలను కైకొనవలెను గాని న్యాయముగ తమ ధర్మములను నిర్వహించుకొను చున్న కాంటింటుకులకు పౌరులను పోలీసులు దౌర్జన్యముతో హింసించరాదు. ఇకమిడట ఇట్లు జరుగకుండ మీలో ఈ పోలీసు దౌర్జన్యమును గురించి కలసి మాట్లాడవలెనని మా సంఘముయొక్క ముఖ్యోద్దేశము. అయితే మీరు నూచించినట్టి సందర్భములలోను, మీ అభిప్రాయము విడితమైన తరువాత మీరు బయలుదేరకమునుపు 15 నిమిషముల వేళ మీ కాలము వృధాచేయుటకులన మా సంఘమున కేలాటి ప్రయోజనముండదు.

ఇట్లు,
మేలూరాం,
వకీళ్ల సంఘ కార్యదర్శి.

చిత్తరంజనదాసును వదలుట

వదంతియం చెంత సత్యము గలదు ?

(అమృత బజారు పత్రిక)

అమృత బజారు పత్రికా సంపాదకునకు వరద ప్రసన్న పాటి అను విశేషము డిట్లు వ్రాసెను:-

అయ్యా, చిత్తరంజన దాసుగారిని వదలి వెట్టుటకు సంకల్పమును వారాజులను బంధించి ఒక కిందనంటి గలదని "ననుమతి" పత్రిక ప్రకటించెను. ఎన్నడైతే దుబుబుట వచ్చునో యని అందరు ఎదురుచూచుచుండిరి గాని సంకల్పమువారి కింతటి తెలివి ఎట్లు కలిగినా యని పలువుర కాశ్చర్యము కలిగెను. చెరసాలల కధికారి యగు కార్య నిర్వాహక సభ్యుడు దాసుగారిని వదలి వెట్టుట కంగీకరించినను, అతని సహచర్యుడు ఇప్పు డిటీవల ఆంగ్ల రాజ్యములకు విశేషముగ ప్రకంపించుట కారంభించినవారు మొండిపట్టు పట్టిరి నెలలు గడచిపోకముందు నిడిచి వెట్టరాదని చెప్పెనని ఇప్పుడు బయల్పడినది. ప్రభుత్వమువారి దిష్టము తమ తీర్మానమును కారణమునకు వెలుపకుండ ప్రకటించవచ్చును.

వరద ప్రసన్న పాటి.

బారిసాలు మేజిస్ట్రేటు విచిత్రచర్యలు

ప్రతికూలపుచర్యల సంఘము

మే 9 వ తేదీ "సర్వెంటు" పత్రిక ఇట్లు వ్రాయుచున్నది:- బారిసాలు మేజిస్ట్రేటుకు తన నిబంధనలను సంపూర్ణముగ పోషించినట్లు ప్రకటించెను. అతడు "దయ్యరు" వృత్తిలో శేరియందవలసినది. అసహాయవాదుల చర్యలను ప్రతిఘటించుట కతడొక "ప్రతికూలపుచర్యల సంఘము"ను స్థాపించి, న్యాయ సంరక్షణమున కడితొరడునని చెప్పుచున్నాడు. మాకీ సంఘములో నెవ్వరు సభ్యులు గాగలరో నిబంధనలు తెలియవుగాని ప్రతి అధికారును ఆ సంఘపుసభ్యులు జరుగుచున్నది. ఆ సభా కార్యక్రమము "బారిసాలు హిరేషి"లో ప్రకటించబడినది. వారిని మే చుట్టుట పొందుపరచుచున్నాము.

ప్రతికూలపుచర్యల నవలంబించు సంఘము

సభకు వచ్చినవారు:- పి. హెచ్. వాడెల్ ఐ. సి. యస్. మండల డిండనాధికారి హెచ్. పి. యస్. టెనెండు ఐ. సి. యస్. అడివనల్ మేజిస్ట్రేటు బి. వి. యె గారు పోలీసు అడివనలు సూపరింటెండెంట్లు మాత్రములను మాస్సేనారీ యం. యల్. సి. బాబు బెనోడి బేనోడి నాసుగుప్ర దివ్యూటీ మేజిస్ట్రేటు.

1. స్వరాజ్యనిధిపై నెట్టెను కలిగియుండేవాడిమిద పీఠైన పోట్లచర్యను కైకొనుట 2. స్వరాజ్య కార్యాలయములలో ప్రసిద్ధి గాంచినవాలంటీర్ల చరిత్రము వ్రాసి, వారికి ప్రతికూలపుచర్యలను గలుకొనుట.

బారిసాలు } పి. హెచ్. వాడెల్
28 ఏప్రిల్ 1922 } జిల్లా మేజిస్ట్రేటు, బేకరుగంజి
మే 886-15-22-994 సి.

ఈసభా కార్యక్రమముయొక్క ప్రతులు అందరు గలుగింజనలో అభిసరులకు పంపబడుచున్నవి. వారవసరమైన చర్యలను దీసికొనవలెను.

బారిసాలు } పి. హెచ్. వాడెల్
24 ఏప్రిల్ 1922 } జిల్లా మేజిస్ట్రేటు, బాకరుగంజి
జిల్లా మేజిస్ట్రేటు దీనిని గురించి శ్రద్ధతో పని చేసెను. అతడనేక మందినకీర్తి, ఇతరులకు ఇట్లా కేళిను వ్రాసిపంపెను:-
నెం 995-1000 15-22

అయ్యా! స్వరాజ్యనిధికి, కనూలుచేయుటకు మీయింటిలో నొకపెట్టె యున్నదట. ఇది నిజమో దయచేసి నాకు తెలుపండి.

ఇట్లు
(సం) పి. హెచ్. వేడెల్.

స్వరాజ్యనిధికి చంకాలనిచ్చిన ప్రభుత్వోద్యోగులమీద ఇట్టి అధికారులకు వర్తమానులు పంపబడెను. స్వరాజ్యనిధికి ద్రవ్యమునిచ్చుటవలన సర్కారు పింఛన్ దీసికొనువానిని విశేషముగ బారిసాలులో బాధపెట్టుచున్నారు.

ఈ తెలివిపానుగులేఖకు వకీళ్లు ఏమి ప్రత్యుత్తరము బంపిరో కనుగొనవలెను. యధికాలములో ఇరుపక్షముల నిజమైన గుణము బయల్పడునని విక్రమచార్యుగో వ్రాసెను. ఇన్నాళ్లుగ నిరంకుశ ప్రభుత్వమున కడ్డముగ నున్న రెక్కలను మనకద్రవ్యము ఒకదానితరువాత ఇంకొకదానిని ఉడతపెట్టుచున్నది. ఈ రెక్కలు నిరంకుశ ప్రభుత్వముయొక్క నిజరూపమును కప్పిపెట్టుచుండెను. ప్రకృతినితీయింకే బాధానభవ మన నెట్టిదో నునక పోషకుటకు పీటుపడుచున్నది.

దేవదాసుగాంధీగారి లేఖ

ప్రభుత్వోద్యోగుల ఆక్షేపణ

బెబ్బలవలన చనిపోలేదు

వరకుగంజిలో పోలీసువారి దురాగతములను గూర్చి మేజిస్ట్రేటు విచారణచేసెను. బుద్ధిచూచు రనునతడు పోలీసు వారు కొట్టిన బెబ్బలవలన చనిపోలేదు. కాలమరణమునే పొందెను. పోలీసువారు అక్రమముగా ప్రవర్తించలేదు. వారు సారాదుకాణములవద్దనుండి ప్రజలను ఛెదరగొట్టిరి. అప్పుడు కొందరికి గాయములు తగిలినను ప్రమాదకరములగు గాయము తెలిసినది తెగులలేదని గోరకుపూరుకమిషనరు ప్రకటించెను.

రాజుప్రతినిధి-మైసూరు మహారాజు

మైసూరు మహారాజుగారు సిమ్లాలో రాజ్యతనిధిని సందర్శించిరి.

క్రొత్త జాతీయ ఉద్యమదినపత్రిక

మందువారమునండి లక్నోలో వాల్మీకి అను జాతీయ ఉద్యమ దినపత్రిక ప్రకటించబడును. ఆపత్రికకు రాధు అబ్బాసీ గారు సంపాదకుడుగా నుండును.

ఆంధ్రదేశ శ్రీవైష్ణవ సమ్మేళనము.

పై సమ్మేళనము ఈనెల ౧౮-౧౯-౧౯ తేదీలను విశాఖపట్నంజిల్లా రామతీర్థములో జరుగును ఈ సభకు శ్రీ తుని మహారాజావారి ఆచార్యులును ఆస్థాన విద్వాంసులున్నా సగు శ్రీమాన్ ఉభయశేదాంత తర్కవిద్వాన్ శ్రీమన్నల్లాన్ చక్రవర్తుల వరద వెంకటరంగారాధ్యులు అయ్యువ్వారంగారు అధ్యక్షత వహించుటకు నంగీకరించిరి.

నర్సాపురం తాలూకా ప్రాథమిక పాఠశాలలో

పాఠ్యాయుల సభ

తాలూకాలోని బోర్డుపాఠశాల పాఠ్యాయులందరు 30-4-1922 సం॥ తేదీ యదయము నర్సాపురం కేంజీస్కూల్ గుండు నడివట్టుం ముప్పెత్తరువారగుమహారాజుశ్రీమలపాక నూర్య నారాయణగారి అధ్యక్షతక్రింద సమావేశమైరి. వారు ప్రభాసోపాధ్యాయులు గమనించవలసిన విషయ గూర్చియు, పాఠకాలయందు మతబోధ జేయవలసిన అవశ్యకతగూర్చియు చక్కగా బోధింపిరి. మధ్యాహ్నము ఎలిమెంటరీ పాఠశాలలో పాఠ్యాయులందరు వాతయార్థి కకష్టములగుచ్చి చర్చించుటకు మహారాజుశ్రీ గ్రంథి వెంకటరెడ్డి బి. యె. బి. యల్. వ్రాజాద్రి వకీలుగారి అధ్యక్షతక్రింద సమావేశమై వేతనాభివృద్ధి విషయమునుగూర్చియు, అలవెన్సులగుర్చియు కొన్ని ముఖ్యతీర్మానములు చేసిరి.

The Y. M. H. Club Cocanada.

శ్రీ యువజనానంద సంఘము కాకినాడవారు

బెబ్బవాడలో శ్రీమైలవరం

బాలభారతీ సంఘమువారి హాలులో

13-5-22 శనివారమునుంచి నాటకములు ప్రదర్శించు

13-5-22 శనివారము కృష్ణ లీల త్రయ.

15-5-22 సోమవారము ధ్రువవిజయము

పురుషులకు: యూ 3, 2, 1, 0-8-0

బిక్కెట్లు:- స్త్రీలకు: ,, 2, 1, 0-8-0

(86) సా. శేషగిరిరావు, కార్యదర్శి.

ప్రకటన

చందాదారులు మా ఆఫీసుకు ఉత్తరములు గాని మనిఅర్ధరులు గాని పంపునపుడు తమ చందా నెంబరును ఉదాహరించు చుండినయెడల ప్రత్యుత్తరము నిచ్చుటకు సులభముగా నుండును కనుక నికనుండి ఆట్లు తప్పక గావింపవలెనని కోరుచున్నాము. ఆం॥ ప॥ వ్యవస్థాపకుడు.

చందూరి పున్నయ్య
తిలక్ జాతీయపాఠశాల, తెనాలి

ఈ పాఠశాల 1920 సం॥ డిసెంబరు నెల శ్రీయుత చందూరి పున్నయ్యగారి జ్ఞాపకార్థము వారిమూడు పాన మంతరావుగారిచే ప్రతిపది తెనాలి, తదితర గ్రామ వాస్తవ్యుల యత్నావళిగా స్థాపింపబడినది.

స్థాపింపబడినపుడు 8 తరగతులతోను 8 మంది యుపాధ్యాయులతోను రూపాయి 100 మంది బాలలతో ప్రారంభింపబడి ఒకటిరెండు మాసములలోనే 15 మంది యుపాధ్యాయులతోను 223 బాలలతోను, ప్రస్తుతము కారాగృహము నలంకరించుచున్న శ్రీయుత ఇతికాల సూర్యనారాయణగారి కార్యద్యోత్యమునకు ప్రస్తుతము గుంటూరు జిల్లా సంఘ కార్యదర్శిగనున్న శ్రీయుత గుళ్ళపల్లి రామకృష్ణయ్యగారి ప్రధానోపాధ్యాయత్వమునను 1921 డిసెంబరువరకు జయప్రథముగా నడుపబడినది.

ఈ పాఠశాల సహాయోద్యమఫల మగుచు నుద్యమమునకు గలుగుచున్న ఒడుదుడుకుమార్పు లిచ్చటను గాన్పించుచున్నది. క్రిందటి డిసెంబరు నెలలో పన్నులవిరాళిగాగల కాసనిగోధము చనిచూడ నుద్దేశ్యము మాజిల్లాలో మొలకెత్తగనే పాఠశాలబాలరకు అందుముఖ్యముగ 7-8 తరగతుల బాలురకును సహాధ్యాయులకును తమకైక్కిరి పాఠశాలయం దిమ్మియుంచటను సవ్యముగాదని యుద్యమప్రచారమునకై జాతీయ సేవ కాకు యశాంతిదళంబున సభత్వము వహించిరి. అప్పుడు జిల్లా జాతీయభావములేని ఏకొందియందియోగాని ప్రజలందరను అతియుత్సాహమున దేశసేవకైను దీక్షవహింప, మా పాఠశాల యువకులమాత్ర మెట్లు వెనుదియుదురు? ఆసందర్భమున పాఠశాలబలము కొంత దగ్గుటయు, కార్యక్రమమున గొంచెమును న్నియు జరిగినదనుట నిజము.

తిరిగి పాఠశాల 1922 సం॥ జనవరి నెలలో చలికాలపు కృతస్థానంతరం తెరచినపుడును తరువాతను కొన్నిరోజుల బాలుర హాజరును ఒట్టి యుపాధ్యాయులలో గొన్ని మార్పులను. 7-8 తరగతులు నాపివేయుటయు తటస్థించును.

ప్రస్తుతము పాఠశాలలో 6 తరగతులును, ఘమారు 100 విద్యార్థులునుగలరు. ఉపాధ్యాయులు 6 గురున్న పాఠశాలామిక కాఖకు యధా ప్రకారము నలుగురు ఉపాధ్యాయులును మొత్తమున 10 మంది ఉపాధ్యాయులు బనిచేయుచున్నారు. 1922 జనవరి మొదలు మే వరకు సరాసరి బాలర హాజరు 60 గనున్నది.

పాఠశాలలో బోధించు సంశయములు

గణితము, ఆంధ్రము, పాఠశాలామిక విద్య నూలతియుట వడకుట వడ్రంగము లోకజ్ఞానము, చరిత్ర, భూగోళము, రాజకీయములు అన్నితరగతులకును, హిందీ వైతరగతులకు నిర్బంధముగను అంగ్లము, సంస్కృతము విచ్చికుముగను జరుపబడుచున్నవి. నేర్పబడు సంశయముల స్థిరమయిన కార్యక్రమముగాని గ్రంథములుగాని లేనికొంత గాన్పించుచు అచ్చటచ్చట ప్రభుత్వపాఠశాలలోవలె రసరహితముగా గన్నట్టిదని.

ప్రస్తుతానుభవమునను తదితర జాతీయ పాఠశాలలో గణపునిద్యానిధానమునను, మా యుపాధ్యాయుల బుద్ధిసూక్ష్మమునను బాలరను ప్రయోజనకారి యగు విద్యాక్రమమును తయారుజేసి వెంటనే ప్రచురింప నున్నాము.

1920 డిసెంబరు మొదలు 1922 మే వరకు పాఠశాల ఆదాయ స్వయంపట్టి

N. B. ఈ క్రింది లెక్కలు 3-12-21 వరకు అడిటు చేయబడినవి.

ఆదాయము

1. చందా వసూళ్లు 1-12-20—3-12-21 వరకు రు 4384-5-10
3-12-21—3-5-22 ,, రు 280-4-10
2. హనుమంతరావుగారి మూలధనపుకడ్డీ }
3-12-21 ,, రు 1100-0-0
3-12-21—3-5-22 ,, రు 600-0-0
3. పిల్లలజీతములు 3-12-21 ,, రు 575-5-5
3-12-21—3-5-22 ,, రు 118-10-0

మొత్తము రు. 7008-10-1

వ్యయము

1. ఉపాధ్యాయుల జీతములు 3-12-21 వరకు రు 4208-11-9
3-12-21—3-5-22 ,, రు 1588-15-0
2. టైప్ మిషను (2) 3-12-21 లోగా 702-8-0
3. చందా వసూళ్లు పొరుగువారు }
వెళ్లుటకు (3-12-21) ,, రు 28-0-6
4. సాదరు 3-12-21 వరకు రు 78-9-4
3-12-21—3-5-22 ,, రు 7-8-6
5. ఫిక్స్డ్ డిపాజిట్ రు 255-0-0

మొత్తం రు. 6859-0-1

నిలువ. రు. 144-10-0

పాఠశాల శ్రీయుత చందూరి హనుమంతరావుగారి యాధిపత్యమున ప్రారంభించినపుడు వారు పాఠశాలామిక కాఖ నిర్వహణమునకై పదివేలరూప్యముల విరాళమును పాఠశాల జరుపుటకుచిత్తముగ గృహమును వాగ్దానము జేసిరిని జెప్పటంకెంతయుగర్వపడు చున్నాను. వారిబాటు మాపట్టణపెద్దలును, తాలూకాలోని ఇతరయువారులును ఘమారు ఆరువేల (6000) రూప్యముల విరాళముల వాగ్దానము జేసిరి.

హనుమంతరావుగారు వాగ్దానము ప్రకారము వారివిరాళమును మూలధనముగ నుంచి దానిపై కడ్డీ నెలకు నూరు 100 రూప్యంబు లిచ్చుచున్నారు. పాఠశాలవారి గృహంబుననే యుండుటంజేసి పాఠశాలాసాధ్య ఖ్యాతివారిదనే జెప్పటకు సంతసించుచున్నాను. తదితర వాగ్దానవిరాళములు ఎక్కువ భాగము వసూలు కాలేదని జెప్పటకు చింతించుచు కొంత నుస్తిమాయందురు గలదని యనమొనిచుచున్నాను.

శాసనములను దేశభిమానులను పుద్గమాభివృద్ధిని పాఠశాలాభివృద్ధిని గోరి చుమ్ము చున్నించి వారివారి వాగ్దాన విరాళములను బంప బ్రార్థించుచున్నాను. ఈ పట్టణపెద్దలును, తాలూకాపెద్దలును ఇతరతర కొనగిన విరాళముల నంగీకరించి దాన వారికిని, పాఠశాలకు తనదిగా భావించి బోషించుచున్న పట్టణవర్తకసంఘము వారికిని తదితరనాటకసంఘముల వారికిని నాన్యతజ్ఞతా పూర్వకవందనము లర్పించుచున్నాను. ఏ సంఘమువారికిని ప్రస్తుత దేశసేవిబట్టి ఇట్టి యుద్యమమునకు దోడ్పడుహోత్సృష్టము గదా.

మా ఆర్థికసితివిట్టి భరింపగల బాలరకు తరగతివారిక నెలజీతములు వేయవలసి వచ్చినందులకు విచారించుచు సాధ్యమయిన ముందు అట్లు లేకుండ జేయ బ్రయత్నించెద మని విన్నవించుచున్నాను.

జీతములు	8 వ తరగతి	నె 1—కి రు 3-0-0
"	7	" 2-8-0
"	6	" 2-0-0
"	5	" 1-8-0
"	4	" 1-0-0
"	3	" 0-8-0
"	2	" 0-4-0

పాఠశాలోపాధ్యాయులు కేవలము దేశభిమాను లగుటచే స్వల్పవేతనము లంగీకరించి కడుక్రద్ధ బనిజేయుచుండిరిని జెప్పటకు సంతసించుచున్నాను.

ఆదాయవ్యూహపట్టికనుబట్టి ప్రస్తుతము పాఠశాల నిర్ధానముగనే యున్నదిగాని దేశమున నుద్యమాభిమానునుబట్టి చూడతగినద్రవ్యమును గలిగి యభివృద్ధి బొందునను నన్యకము మాత్రముగలదు. రాబోవు సంవత్సరమున పరిశ్రామికకాఖ కొంత వరకభివృద్ధి పరచుటయు తిరిగి 7, 8 తరగతులు స్థాపించుటయు యవసరము గాన్పట్టుచున్నది. ఇట్టి లోటుపాట్లను దిట్టపరచుకొనుటకే కాంగ్రెసువారు విమర్శనాక్రమమునకు వ్యవస్థల్పించిరిని నాయభిప్రాయము.

పాఠశాల తిరిగి 1922 జూన్ 20 వ తేదిన తెరువబడును కాన దేశభిమానులును, ఉదాత్తపురుషులును ఇతివర లో పాఠశాలను వాగ్దానము జేసిన విరాళములను బంపుచు పాఠశాలసహాయరూపమున వారివారి దేశమాత్ర ఋణమును దీర్చు గొందురని బ్రార్థించుచున్నాను.

దేశములు ఇక నయినను ప్రభుత్వభావమును బడిలింపి వారి బాలర శ్రేయోభివృద్ధిని దేశభివృద్ధిని దూరదృష్టి నాలోచించి మాతృదేశావారములను దేశమతాభిమానులను స్వతంత్రజీవనాభిమానును బురిగొల్పునన్న జాతీయపాఠశాలలను వారిబిడ్డలనంపి దేశమాతను బూజించుచు దేశఋణవిముక్తు లగుదురుగాత.

కొమ్మూరి హనుమంతరావు

కార్యదర్శి.

శరీరారోగ్య దార్ధ్యసాధనములు

15 వ్యాయామములు

ప్రాధేనరు ఎం. వి. కృష్ణారావుగారు

ప్రాధేనరు ఎం. వి. కృష్ణారావుగారు బెంగుళూరు నగరమున శారీరక విజ్ఞానకార్యస్థానము నేర్పాటు చేసినవారు. వ్యాధులు కుదురుటకును మంచి ఆరోగ్యమును బలమును కలుగుటకును సాధనభూతము లగు వ్యాయామములను ఎక్కువజెబా) వారు 15 విధములుగ పటములతోను చేయవలసిన రీతిని తెలుపు వాక్యములతోను చక్కగా నొక పటముపైముద్రించి ఆపటమును, ఆరోగ్యాభివృద్ధి కనుగొనింపవలసిన వ్యాయామ భోజనర స్త్రధారణ స్నానవిద్రావిధులను వివరముగ తెలుపు వేరొక అచ్చుపత్రమును, మాకార్యాలయమునకు పంపుటచే కృతజ్ఞతా పూర్వకముగ నందుకొంటిమి. ఆ విషయము లన్నియు ఆంగ్ల గ్రంథములందు ముద్రింపబడినవి. ఈ విధానముల సభ్యసింహుల వలన తమపుత్రులకు చాల మేలుకలిగినదని మైసూరు దొరతనము వారి ప్రధానకార్యదర్శి సి. ఎస్. బాలసుందరం ఆయ్యరు గారును, రిటైర్డునల్వే సెటిలుమెంటు కమిషనరు (మైసూరు) రావుబహదరు డి. శ్యామారావుగారును యిచ్చిన యోగ్యతా పత్రములు గూడ పటమునందు ముద్రింపబడినవి. ప్రాధేనరు కృష్ణారావుగారిచే బోధింపబడిన యీ వ్యాయామములు మైసూరుదొరతనమువారి ఫిజికలుకల్చరుయినిస్టిట్యూటు లో గూడ సభ్యసింపబడుచున్నవని పటమున క్రతాగమున ముద్రింపబడినది. ఆరోగ్యదీక్షిక- పటము రెంటికిని వెల పోస్తేజిగాక 8 అణాలు మాత్రమే. వలయువారిట్లు వ్రాయవలెను. "ప్రాధేనరు ఎం. వి. కృష్ణారావు, ది డైరెక్టరు, ఫిజికలుకల్చరు యినిస్టిట్యూటు, పోస్టాఫీసు-బనగూడి, బెంగుళూరు సిటీ"

కొవ్వూరు ఆంధ్రగిర్వాణ విద్యాలయము

(1922 సం॥ ఏప్రిలు నెలలో కనూలైన చందా వివరము)

పోతుకూచి శ్రీరాములుగారు. రు 2, సరస్వతుల నుబ్బయ్య శాస్త్రిలుగారు రు 4, బుల్లు ప్రకాశముగారు విరాళం బా॥ రు 25. పెద్దాడ వెంకట ఆనందగోపాలరావుగారు రు 4, కొనకల్ల బుచ్చయ్యగారు రు 12, అంగర నుబ్బారావుగారు రు 1, చెరుకుమిల్లి బుచ్చిరామయ్యగారు రు 25, శింఘావర్రుల శేషయ్యగారు రు 2 రాంపల్లి వెంకయ్యగారు రు 2, గండి కోట కావన్నగారు రు 1, బాబాల నుబ్బానధానలుగారు రు 1, యశంతరావు వెంకజరావుగారు రు 1, వాళజాశి సూర్యవారాయణగారు రు 8 బొడ్డుపల్లి నరసింహుగారు రు 1, డి. వెంకటరమణయ్యగారు రు 1, నుందిరాజు నరసింహ కృష్ణారావుగారు రు 1, టి. లక్ష్మీనారాయణగారు రు 2, బనవరాజు కృష్ణారావుగారు రు 50, కాటాపులపల్లి నారాయణరావుగారు రు 50, తుట్టగుంట బంగారయ్యగారు రు 10, సత్తిరాజు వెంకటరమణయ్యగారు రు 4, నందిగం చిననాబురాయడుగారు రు 4, బూర్గుపల్లి నర్సన్నగారు రు 4, తిరిగిన వెంకయ్యగారు రు 2, బూర్గుపల్లి శ్రీరాములుగారు రు 2, తాడికోండ రమణయ్యగారు రు 2, కంఠవని సత్యనారాయణగారు రు 2, వొడలి గంచమ్మగారు రు 2, రూపాయిచొ॥న కనూలయిన చందా రు 14, మామిడన్న వెంకట నుబ్బారావుగారు రు 10, శేరి నారాయణస్వామిగారు రు 15, కె. భాస్కరరాజుగారు రు 5, యనమండ్రే శ్రీనివాసరావుగారు రు 50, మొ 309-8-0

చిన్నపేట

తిరువూరు తాలూకా చిన్నపేటగ్రామములో స్వకే శివము నేయుటకు పన్నుకుప్పాచుండల జాతీయోప సంఘము వా రేర్పచియున్నారు. గనుక యావస్థానికి తెలియజేయుటయేవలనగా నేయింపవలయుకొన్నవారు మూర 1 కి రు 0-2-0 చొ యేర్పచియున్నారు. గనుక, నూలును చిన్నపేటకు పంపినయెడల నేయించి పంపగలవారము. నేయించదలచుకొన్నవారు యేమోస్తరు కావలసినది వివరము వ్రాయుకోరెదము.—జంధ్యాల సత్యనారాయణ చిన్నపేట ఖద్దరుడిపో.

చైనా స్పెగ్రామము

జెనరలు పుత్రేపుగారు 2000 పటాలములతోటి యింటి నునకు జేరిరి.

హోసనూరు నైవ్యము లోడింపబడుట

హోసో, మే 9:— పుత్రేపుగారి పతమునకు జేరిన జెనరలు పింగూసియాంగుగారు హోసనూరు గగర్నరుయొక్క పటాలములనుండి క్వైవెంగుపూ వైపునకు జనుచుండెను.

నిర్బంధవిధాన విజ్ఞాపనము

పండిత జవహరలాలు నెహ్రూగారిని మరల ఆరెస్టు చేయుట

పండిత మదనమోహన మాలవ్యాగారి సంచారము - వివరములు - మానవత్వము
 తండ్రినేరమునకు కుమార్తెకు శిక్ష - పండిత శ్యామలాలు నెహ్రూగారికి వేయబడిన జుర్మానాకొరకు
 కుమార్తెపాఠశాలనియమము పోలీసులు తీసికొని పోవుట
 చాళీచారా కేసు విచారణ

మాలానా హజరతు మోహనిగారి సందేశము

పండిత మదనమోహన మాలవ్యాగారి రేల ఆజ్ఞోల్లంఘన మొనరింపలేదు?

మూల్చీ పేట సత్యాగ్రహనాయకుల సందేశములు

గాంధీమహాత్ముని కడపటికుమారుడు

దేవదాసు గాంధీగారిని ఆరెస్టు చేయుట

ఆంధ్ర రాష్ట్రము

(0)

బల్లారి మండలకాంగ్రెసు సంఘాధ్యక్షులకును కార్యదర్శులకును నోటీసు

ఈనెల 17- తేదీని విచారణ

అల్లూరులో యినకపల్లి వేంకటసుబ్బయ్యగారు పోలీసువారికి వశపడుట

నల్లూరులో 18 వ తేదీని విచారణ

పండిత జవహరలాలు నెహ్రూగారు

తండ్రిని దర్శింప చెజునా కేగుట

లక్ష్మీ చెజునాతో మరల ఆరెస్టుచేయుట

తమ శిష్యునిగా రగు పండిత మోతీలాలు నెహ్రూగారిని సందర్శించుటకు పండిత జవహరలాలు నెహ్రూగారు లక్ష్మీ చెజునా కేగ నచట 11 వ తేదీ మధ్యాహ్నము పోలీసువారు మరల పండిత జవహరలాలు నెహ్రూగారిని ఆరెస్టుచేసిరి. 124-506 శిక్షను ప్రకారము ఆరెస్టు చేసినట్లు తెలియుచున్నది.

* * * పండిత మదనమోహన మాలవ్యాగారు * * *

సుప్రేమ కృత్యము

మానవత్వము

పంజాబు లో మాదువారము విరామము తరుండ మాలవ్యాగారు రుద్రానికి ఈనెల 4 వ తేదీని రావల్సివడినది మోటారులోబయలుదేరి అటకు 39 మైళ్లదూరముననున్న బుర్రేకు బెర్లిన్ ప్రత్యేక పర్యవేక్షణము మాలవ్యాగారికి ఘనమగు స్వాగత మిచ్చిరి. నింతిరసంకారాది క్షేమములన మాలవ్యాగారికి ఆశీర్వాదము కలిగినందున వారు బుర్రేలో వారము లోపల విశ్రాంతిపైకొన నిశ్చయించిరి. తెల్లవారుజామున 4 గంటలమొదలు సాయంత్రము 4 గంటలవరకు ఎర్రతోను మాట్లాడకుండ 4 దినములు హస్తద్రవ్యము పూనుటకు మాలవ్యాగారు నిశ్చయించిరి ఈ నెల 5 వ తేదీని బుర్రేనుండి బాంబే క్రాంతిముఖ్యులకు తంతివార్త వచ్చినది.

సంచార వివరములు

పంజాబులో అంబలా, లియూరు, నైలాకోట, కలీకా బాడు, గజరస్వాలా, షేర్షాపూర్, హోషి, యాహ్నూరు, మోగా, సమల్నూరు, కేకటు, హల్వారా, బాధియానా, కన్నులు, జలందరు, బటావా, హసరాదు, రావల్పిండి, మున్షుగు పట్టణములలో మాలవ్యాగారు రుద్రానికి 5 వేలమొదలు 20

వేల వరకు సభ్యులు ఆయాసభలలో నుండిరి. జలందరు సభకు శ్రద్ధాపదస్వామి అధ్యక్షత వహించిరి. ఆసభకు 20 వేల మంది వచ్చిరి. ఆసభలో బ్రహ్మముని ప్రాచీనజాతియగీత మనఃకు వేదమంత్రములను చదివి మంత్రాతులను మాలవ్యాగారిపై శిల్పి ఆకర్షించిరి.బటావాలోరాష్ట్రీయసభలోను మురెందుబహిరంగ సభలోనుగూడ మాలవ్యాగారు రుద్రానికి విచ్చిరి. ప్రతిసభకును ప్రతి వోటును చాలమంది స్త్రీలుగూడ వచ్చుచుండిరి. కొన్నిసభల లో 2000 మంది స్త్రీలుగూడ నుండిరి. ఈ పట్టణములలోగాక మరిపెక్కుచోట్ల గూడ రైలులో మోటారులో ప్రయాణము చేయునపుడు దారిలోననున్న గ్రామములవారు ప్రార్థింప వారి మాట త్రోసివేయకే మాలవ్యాగారు రుద్రానికి విచ్చిరి. చాలచోట్ల సిక్కులసభలలోగూడ నుపన్యసించిరి. ఇదిగాక క్రైస్తవులను యిష్టగోష్ఠిని కాంగ్రెసు, భిక్షాభక్తు, అకాశీ,విరపాద సంఘములవారితోనూ వ్యాయాకాదులు, బట్టల వర్తకులు, మున్నగువారితోనూ మాలవ్యాగారు ముచ్చటించి ఇంద్రులన చాలాభక్తు కలిగింది. రాహోరులో 57 మంది మోటార్ల వక్తరులు యింతచోట్ల నుండి కొన్ని వ్యాయా వాదసంఘములవారు స్వీకరింప నిధానమును నిశ్చయించుట కి సంభాషణలే కాకము. బ్రహ్మోద్వేగము లానరించి దురాశయములను గూర్చి విచారించుటకు లాహోరు మిత్రవాదులు రావరేంద్రనాథుగారి అధ్యక్షతక్రింద శౌక సంఘముగ చేర్చిరి. మాలవ్యాగారు చాల చెజునాల కేగి చెజునాలలో నున్న జేకేనెరతులతో ముచ్చటించిరి. కాంతిమూర్తియగు మాల వ్యాగారినిచూచినను గూత యుద్ధ్యులకు భయమే కలిగినది. నైలాకోటలోను ఆంజలా జిల్లాలో భిక్షాదురు రావరూపరాజులతోనూ మాలవ్యాగారు రుద్రానికి విచ్చిరి. ఇదిగూడ గూర్జరమున గూర్చి ప్రకన్యసించిరి. దూవరులో సట్టవానదికి ఆవలితీరమున సభ జరిగినది. లాహోరు, కళూరు, అమృతసరులలో సభానిరోధకాననములన సభలు జరుగలేదు. ఇష్టగోష్ఠి సంభాషణము జరిగినది. ఏప్రిల్ 18 వ తేదీని గాంధీకి డై జిన వర్ధంతిని జరుపుటకు పవిత్రమగు రావీనదియొద్ద 50 వేల మంది స్త్రీలును పురుషులును చేరిరి. అచటికి మాలవ్యాగారు వచ్చిరి. అచట మాలవ్యాగారి ఎదుట విశేషప్రదర్శనము జరిగినది. స్వరాజ్యము కిక్కుముగ జెప్పుటకు కారందగున ప్రార్థన చేసిరి. మాలవ్యాగారు కవిత్వలాపనను వదిలితూటను వైది అచటికితూటను గూర్చి పాటితూటా మహారాజుగారితోను కపర్జూ సంఘాసోద్యోగులతోను ముచ్చటించిరి. క్రైస్తవులను వేల కొలది ప్రజలు రైలు స్టేషనుల యొద్దనే

గాక యితరస్థలములందు గూత మాలవ్యాగారి కందర్శనము కొరకు కనిపెట్టుకొనియుండిరి. ఈ ఉత్సాహమును చూచినను మహాత్ముని గాంధీకియు అను సహవాదయులను వినినను "గాంధీ మహాత్ముడు స్వేచ్ఛగా నుండునప్పటికంటె చెరసాలలో నున్న పుడే అధిరోషతరగడకును" అని సర్ బాను రిసుగారు చెప్పి కడు సత్యమని తోచుచున్నది. ఇష్టగోష్ఠి సభలకు గూడ 2 వేల వరకు వచ్చుచుండిరి. కాని నిరోధములన తొల వ్యాగారి ప్రకారముగ కభ్యంతర మేమియును కలుగలేదు. ఏప్రిల్ 29-30 తేదీలను బటావాలోనుండి పిమ్మట మేనెల 1 వ తేదీని మాలవ్యాగారు పెహారు కేగిరి. బారిలో గుజర స్వాలా, కలీయా, గుజ్రానా, రావల్పిండి, హసరా అబ్బూ, కాం జలున్నురు, నావకా, పెహారుజిల్లా స్టేషనులలో ప్రజలు వేల కొలది స్వాగతమునంగ మాలవ్యాగారు కలగహముగ నుపన్య సించిరి. గత 18 నెలలలోను సరిహద్దురాష్ట్రములలోనికి నాయకుల వెళ్ళునది రావీయలేదు. పేహారు జిల్లాలో బహిరంగ సభలు నిషేధింపబడెను. మాలవ్యాగారు పెహారుకు వచ్చుటకు ను మఱించిరి గాని సభకేసి యుపన్యసించుటకు దోడ్పడు లావ్యులన లేదు. ఒక యిష్టగోష్ఠి సభకు 2000 మంది పురుషులును, చిరి యొక స్త్రీల సభకు 1000 మంది స్త్రీలును వచ్చిరి. ఆసభలలో మాలవ్యాగారు మాటలాడిరి. 2 వ తేదీని పెహారునుండి రావల్పిండి కేగిరి. బారిలో హసరాదులో నుపన్యసించిరి. రావల్పిండిలో మాలవ్యాగారికి అత్యున్నత మహాద్భుతస్వాగత మియ్యబడెను. అచట 12 వేలమంది సభలో సమావేశమైరి. ఆసభలో మాలవ్యాగారు రుద్రానికి విచ్చిరి. స్వకావ్యమును, స్వా తంత్ర్యమును దుర్భరపరాధీనతను దాస్యమును గూర్చి మాలవ్యా గారు రుద్రానికి విచ్చిరి. ప్రజలలో స్వాతంత్ర్యపరత్వమును కలంగ చేసిరి. ద్వర్జనకాహిత్యము, హిందూమహమ్మదీయ మైత్రి, ఇద్దరు ధారణవ్యాపకములు, అస్పృశ్యతానిర్మూలనము, మత్స్య పాననిరసము, పంచాయతీ వ్యాయాధానముల నేర్పుముట, స్వాతంత్ర్యము విమర్శము మున్నగు విషయములను గూర్చి సాంచాలరాష్ట్రమువారికి మాలవ్యాగారు విప్రులుగబోధించిరిని చంద్రావళిలిపిపాదిరి ఎం. ఏ.గాత స్వరాజ్యకత్తికత్తి కాసిరి.

తండ్రినేరమునకు కుమార్తెకు శిక్ష

పండిత శ్యామలాలు నెహ్రూగారిజుర్మానా

కుమార్తెసంగీతవేటకును వేలమువేయుట

పండిత శ్యామలాలు నెహ్రూగారికి వేయబడిన జుర్మానా 100 రూపాయలలోను 55 రూపాయలు వారికి ముట్టినవి. ఎక్కు లనగా వెనుకనొక (బోర్డుఫాను) పంకాను వారు జప్తు చేసి 5 రూపాయలకు వేలము చేసిరి. తక్కిన 45 రూపాయలును వకూలుచేయుటకు పోతెను సులయినప్పేక్షకు నెహ్రూగారి గాకపేర వారంటు తెచ్చెను. ఈగతిలోననున్న బాగ్రిబల్ల రప్ప తక్కినసామానులలో మీ 45 రూపాయలకు తొలిక సామానుల నివ్వడే తీసుకొనిపొందు. వేయ రొక్కమునుమాత్రము చెల్లిం పును. అట్లు చెల్లింతుట ఆసహాయోద్యమమునకు విరధిమని నెహ్రూగారిగూడ నుడిచిరి. నెహ్రూగార్యగారి హోదానియ నును ఒకగడియారమును సులయినప్పేక్షరు జప్తుచేసెను. 400 రూపాయలు వెలగల హోదానియముకు 30 రూపాయలును, 25 రూపాయల వెలగల గడియారమునకు 15 రూపాయలును వెల నిర్ణయించెను. పోలీసువారు చాల మర్యాదగానే ప్రకరించిరి. కాని చివకు ఆ హోదానియమును నెహ్రూగా కింటిపెట్టుట విధిలోపెట్టి వాయిదించిరి తెమ్రాకెటుమృతికలో మేనెల 6 వ తేదీని ప్రకరింపబడెను

* * * దేవదాసు గాంధీగారి ఆరెస్టు

17-117 శిక్ష నులు అసోసిసిటెడుప్రెసు

అలహాబాదులో దేవదాసు గాంధీగారిని క్రిమినలులూ ఆమెండు మొట్టచుట్టును 17 శిక్షస్పూర్తి 117 శిక్షనులక్రింద ఆరెస్టుచేసి జిల్లాజయిలులో నుంచిరి.

పండిత రామధన్వితారి ఆరెస్టు

హురదోయి మండల కాంగ్రెసు సంఘాధ్యక్షుడ పండిత రామధన్వితారినిగూడ ఆరెస్టుచేసిరి.

మోతీలాలు కాశీరాంగారి ఆరెస్టు

ఇందోరుమండల కాంగ్రెసుసంఘకార్యదర్శి మోతీలాలు కాశీరాంగారిని ధారులో దాడుసంస్థానము దివాను తీర్తరపుట ప్రకారము ఆరెస్టు చేసిరి.

చారి చారా కేసువిచారణ

11 వ తేదీ చారిచారా కేసు ప్రస్తుతమున్న కృష్ణ

సాహిత్యము పాఠశాలలో ఉన్నది. "దుండుభి" అనే పేరుతో చారిచారా కేసు ప్రస్తుతమున్న కృష్ణ సాహిత్యము పాఠశాలలో ఉన్నది. "దుండుభి" అనే పేరుతో చారిచారా కేసు ప్రస్తుతమున్న కృష్ణ సాహిత్యము పాఠశాలలో ఉన్నది.

మాలానామాజరతు

మోహనిగారు

చెన్నైలో సందర్శనము

మాలానాగారి సందేశము

మాలానా సర్వత్రా అభివృద్ధిగారి లేఖ

నేను కృష్ణానదిలో ఉన్నాను. నేను కృష్ణానదిలో ఉన్నాను. నేను కృష్ణానదిలో ఉన్నాను. నేను కృష్ణానదిలో ఉన్నాను. నేను కృష్ణానదిలో ఉన్నాను.

సందేశము

"నా జీవితములో నానందములను (సంతోషములు, తెలుపుతూ. నేను నా జీవితములో నానందములను (సంతోషములు, తెలుపుతూ. నేను నా జీవితములో నానందములను (సంతోషములు, తెలుపుతూ.

పండిట్ వీల శాసనోల్లంఘనము చేయలేదు?

భారతంలో పండిట్ మదనమోహన్ మాలవ్యాగారు ప్రస్తుతము, అంబాలాలో ఉన్నప్పుడు తమ కిచ్చిన 144 వ

దేవదాసు గాంధీగారు

పోలీసులు అరెస్టు చేయుట

సి. రాజగోపాలాచారిగారి తంతివార్త

అసహాయాద్యము మహాత్మాగాన దివ్యభక్తులను ద్వంద్వ మనందగిన దేవదాసు గాంధీ, పండిట్ జవహర్లాలు నైహూ

శ్రీమతి కస్తూరిబాయిగారు

ఈనాటి భారతము పురుషోద్ధతులగుట కారాగృహ మన నుండుటచే శ్రీమతి మాతా కస్తూరిబాయిగారికి దుస్సహ

పండిట్ మోతీలాలు నైహూగారు

పండిట్ మోతీలాలు నైహూగారిని త్వరలో విడుదల చేయుటగాని వారికి స్వగృహము కారాగృహమునకు తెను

పండిట్ జవహర్లాలు నైహూగారు

జవహర్లాలుగారు 11 వ తేదీని లక్నో శివసాల కేగ వెంటికి పోవలసివచ్చి నూపర్నంటు ఆశ్రాపించి కారాగృహ

మహాత్మావ్యవహారము

మహారాష్ట్ర దేశపు కర్తవ్యము

నాయకుల సందేశము

శివసాలకు వెళ్తున్నప్పుడు సంతోషము నిజమనవచ్చును ప్రార్థించగా ప్రాథమిక యన్. యం. పరంజి నైహూగారు చెప్పిరి.

జాగ్రత్త వి. డి. ఫాటక్ గాంధీలు చెప్పిరి.

ప్రస్తుతము మహారాష్ట్ర లండన్ లో ఉన్నప్పుడు. ఇది వారి ప్రధాన కర్తవ్యము. వారి స్వగృహములను సంరక్షించుట

యన్. కె. జాగ్రత్త గాంధీలు చెప్పిరి.

ఉద్యమము తమచే యని మహారాష్ట్రలో భావించి, వారి విషయము తెలుగునట్లు తోడ్పడవలెనని నా ప్రార్థన

ఇనకవల్లి వేంకటసుబ్బయ్యగారు

నెల్లూరు

వారంటుసంగతి తెలిసి పోలీసులకు వశపడుట

ఒక నెలకునుండు క్రితము కొన్ని గ్రామములను పాడించు యువకవల్లి వేంకటసుబ్బయ్యగారిని అరెస్టు చేయుటకు

స్థానిక వార్తలు

పోస్టు ప్రకటనము: కొలంబోమిదుగా ముం మనుకు వర్గ రెటరు మెయిలు యిదివరకు ప్రకటించిన ప్రకారము 12 వ తేదీని గాక మే 14 వ తేదీని మద్రాసు తెరలు

మద్రాసు, అద్యారు జాతీయ ఉన్నతపాఠశాల: ఈ పాఠశాల స్థాపించి ఏప్రిల్ లో నాల్గవ తరము లాయెను. మగల జాతీయములలో 15 వ తేదీ ప్రాంత

మహమ్మదీయ నేరస్థులు: లాగులు: ప్రార్థనములందు మోతీలాలు గంగుటకు వీలగునట్లు మోతీలాలు జాతీయములగుటకు మహమ్మదీయులు కొరకు ప్రభుత్వమువారికి వెళ్ళిరి.

జాయింటుకమిటీ

రానున్న సమావేశ కార్యక్రమము: "సెలెక్షన్ డివిజన్" లండన్ లో ఉన్నది డిల్లీ వ్రాయుచున్నాడు:

జాయింటుకమిటీ మే 16 వ తేదీని మరల సమావేశమగు నని తెలియచున్నది. అప్పుడు భారత రాజ్యాంగముపై ప్రస్తుత భారత సభ్యులైన యొక యంతులను గావించెదరు.

(1) 1914 భారత ప్రభుత్వము యెనిమిది పెద్ద రాష్ట్రములలో నెల్లూరు పని చేసినదియు, ముఖ్యము గ ద్వంద్వ ప్రభుత్వవిధానములను గ్రహించుటకును తెచ్చెదరు.

2. భారత ఉద్దేశి.

3. భారత సైన్య పరిపాలనము, ప్రమాణము, భక్తుత్వము.

4. భారతీయులకు సార్వభౌమమును కమిషను నిర్మిస్తే అందులను బిట్టిను ఆఫీసులకు తెలుసుకొనుటకు చేసిన చెరువు గ్రామా?

5. రైల్వేలు, నీటి పారుదల యభివృద్ధి, పాలనా విధానము.

6. వివిధ రాష్ట్రములు కేంద్రప్రభుత్వమునకు చెల్లించవలసిన మొత్తమునుగూర్చిన విషయము.

ఈ విషయము లన్నిటిలో కమిటీవారికి యీ సమావేశమునకు ప్రార్థన పని యుండును. కమిటీవారు, బర్మాకు తయారగు నూతన పాలనావిధానమును గూర్చి యింకొకసారి విచారించవలసి యుండును. ఆవిధానము చాలవరకు వారి వలెనే వాధాపడి యుండును. భారత ప్రభుత్వము నుండి వైటుకమిటీ నివేదికను పంపవలసివచ్చి నెల్లూరు కమిటీవారికి కచ్చిత ప్రత్యుత్తరములను తెలియచున్నది. ఈ కార్యములు రాగానే యేమియును ఆలస్యము లేకుండ పనిచేయునని విశ్వాసము ప్రభుత్వ వాగ్దానము చేసెను.

ఆయుర్వేద ముగిసిపలు వైద్యశాల

రాజమహేంద్రవరము

రాజమహేంద్రవరమునందు మునిశి పాలిటి వారు ఆయుర్వేద వైద్యశాల నొకటి స్థాపించిరి. ఈ వైద్యశాల ప్రారంభమౌతిననుము ముగిసిపలు అధ్యక్షులగు కె. వి. ఆర్. స్వామిగారు జరిపిరి. ఆయుర్వేద వైద్యశాలను స్థాపించవలసిన ప్రథమమున వి. ర. మ. లింగం గారు సలహా నిచ్చిరియు, పిమ్మట మునిసిపలు కౌన్సిలువారు ఆయుర్వేద వైద్యశాలను స్థాపించవలయునని తీర్మానించెనను, ప్రభుత్వమువారి తీర్మానము క్రియార్థమున చచ్చుటకు తోడ్పడి

ఆంధ్రపత్రిక

1922-వ సం॥ మే 12-వ తేది

శుక్రవారము

త్యాగసందర్శనము

పండిత జనవారలాల్ నైహూగాణి, రాజ డ్రోహనేరముక్తింద మరల నరెట్టుజేసిరిని, నేటివార్తలు చెలుపుచున్నవి. తండ్రియగు పండిత మోతీలాల్ నైహూగాణి సందర్శించుటకు లక్ష్మణపురపు జయిలునకు వెడలియుండగ, జనవారలాల్ నైహూగాణిని పట్టుకొని. గాంధీ మహాత్ముని కుమారులగు దేవదాసుగాంధీగాణి గూడ నరెట్టుజేసిరిని, సమాచారము చెలియుచున్నది. దేశభక్తులకు జయితే నివాసస్థల మని, ప్రస్తుత పరిస్థితులు తేటపరుచుచున్నవి. అట్టివారికి కారాగృహమునకు వెలుపల స్థానము గనుపించుట లేదు. ఇందుకు గుండ నవసరములేదు. ఇది సహజస్థితియే. కావున, ఆస్వాధీనమగు భారతవర్షము దేశభక్తులకు కారాగృహమునంటి దనియు, ప్రస్తుతస్థితిలో కారాగృహమునందే దేశభక్తులు స్వాతంత్ర్యమును కనుగొనద రనియు, గాంధీమహాత్ముడు పలుమారు జెప్పుచుండెడివాడు. కారాగృహజీవితము అన మానకర మను నభిప్రాయము నిర్బంధములమూలమున దొలగిపోయినది. శిక్షల కుండెడి న్యాయత తగ్గిపోవుటయగాక, వాని మూలమున దేశభక్తుల యెడ గల కారము గూడ ప్రజలలో నతిశయించుచున్నది. ఇట్టిస్థితిలో నిర్బంధముల ప్రయోజనము పూర్తిగా మాసిపోవలేదా? వాని యుద్దేశము విఫలము గాలేదా? నిర్బంధములు జాతీయోద్యమ వ్యాప్తికి తోడ్పడుట లేదా? అధికారులకు సయితము ఈసంగతి గోచరింపకమానదు. అయినను, వారు తమ ప్రాతపద్ధతిని విడనకున్నారు. ప్రజాభీష్టమును నెరవేర్చుటానకున్నారు. దమన పద్ధతినే శరణ్యముగ గైకొనుచున్నారు. శ్రీమతి కందాజ్ యతిరాజనాథవల్లియమ్మగారికి, 144 శేక్సును నుల్లంఘించి రను నేరముక్తింద పబ్లికహౌసుల జరిమానాను విధించిరి. బల్లారిజిల్లా కాంగ్రెసు కమిటీ కధ్యక్షులగు భీమారావుగారికి జామీనిచ్చుటకు నోటీసును పంపిరి. అనుదినము ఇట్టి నిర్బంధవార్త లన్నిప్రాంతములనుండియు వివచిస్తుచున్నవి. వీని కంట గనుపించుట లేదు. ఇంతటి తీవ్రస్వాతంత్ర్యనిరోధము వ్యాపించి యున్నను, దేశము ప్రశాంతముగ మెలగుచున్నది. భారత గంజయం దవలంబింపబడిన శాంతియు, ప్రజల అహింసాదీక్షకు వన్నె తెచ్చుచున్నది. ప్రజల స్వపరిపాలనార్హత కిది ప్రబలనిదర్శనము. స్వరాజ్య సిద్ధి సమీపించుచున్న దనుటకు సందియము లేదు.

నిర్బంధముల మూలమున, దేశమున కెక్కుడు తాదాపము గలుగుచున్నది. త్యాగసందర్శనమున కవకాశము గలుగుచున్నది. సానుభూతి మాణిక్యము వలె, భారతజాతి యిప్పుడు వెలుగుచున్నది. కష్టముల నెదుర్కొనినకొలదియు, భారతజాతి తన నిజరూపమును గనుబొందుచున్నది. ఇందులకు మహాత్ముని నిరంతరప్రబోధ మంతయు దోడ్పడెను. దేశమాతకు నిజభక్తులెవ్వరో, త్యాగసంసిద్ధులెవ్వరో, ఇప్పుడు వెల్లడియగుచున్నది. మాలిన్యము అడుగునకు బోయి, నిర్మలసలిలము మెరయుచున్నది.

మూలనో గూర్చుని రసాయనశాస్త్ర పరిశోధనల గావించుచున్న డాక్టరు ప్రభుల్ల చంద్రలేగారు, దేశ మాతపిలుపు నాలకించి మామూలుకాశ్యములను వదిలి, దేశమోక్షముకొరకు అర్పణజేసి యుండిరి. హిందూవిశ్వవిద్యాలయకార్యములలో నిమగ్నులై యున్న పండిత మదనమోహన మాలవ్యాగారు, మహాత్ముని కార్యరంగమునుండి తొలగింపగనే తమపనులను వదిలిపెట్టి, సత్వరస్వరాజ్య ప్రాప్తికై సర్వశక్తులను ధారబోయుచున్నారు. నిర్బంధ పీడితమగు పంజాబరాష్ట్రపు గాయముల మాన్పుటకు, మరల నారాష్ట్రమున సంచారముజేసే ప్రజల సత్వంతముగ ప్రోత్సహపరుచు చున్నారు. నిరుత్సాహపడవలదని ప్రోద్బలపరుచుచున్నారు. త్యాగ ధర్మమును బోధించుచున్నారు. స్వరాజ్య ప్రాప్తిని గూర్చి ఆశను పురికొల్పుచున్నారు. మహాత్ముని కిచ్చిన వాగ్దానమును చెల్లించుటకు, పండితుడు సంతత వ్యవసాయపరుడై మెలగుచున్నాడు. ఎందరు ప్రముఖులు మహాత్మునిత్యాగసందేశము నకు బద్ధులై పనిచేయుట లేదు? ఎందరు భక్తులు కారాగృహమును వరించి, దానియందు ఆత్మంత సంతృప్తి బడయుటలేదు? కారాగృహముల వెలుపలనెమి, లోపలనెమి త్యాగము ప్రత్యక్ష మగుచున్నది. ధర్మదేవత నాట్యము నలుపుచున్నది. ఇట్టిసందర్శనము, దేశచారిత్రమునందు సామాన్యముగ లభింపదు. మహాత్ముల యనికీవలననే, విశిష్టజీవితము వ్యాపించును. స్వరాజ్యోద్యమపవిత్రతను కేవలము సభ్యాభాషాశృంగుబట్టి గాక ఉద్యమావలంబుల ఉత్కృష్టశీలముబట్టి నిర్ణయింపదగినను. నిన్నుశుక చారిత్రులు కొలదినుండి యయినను, దేశమువారిద్వారా పునరుద్ధరింపబడును. వారి తేజము నలుదిక్కులను వ్యాపించును. త్యాగ శీలుర ననేకుల నుద్భవింప జేయును. మహాత్ముని యుద్యమము తప్పక విజయము గాంచు ననుటకు, ఉద్యమప్రాత్యమే మూలకారణము. త్యాగమే ఈ యుద్యమమునకు నిజబలము. ధర్మమే దీనికి పునాదిరాయి. సత్వమును, అహింసయే, దీనికి కవచములు. ధర్మవిజయమునందు విశ్వాసము లేనివారికి, మహాత్ముని ఉద్యమము విజయము గాంచునని నమ్మకము లేకబోవును. కాని త్యాగ సందర్శనము లభించిన కొలదియు, విశ్వాసరహితులకు సయితము విశ్వాసము జనింపక మానదు. ప్రతిపక్షులకు సయితము మనసు కరగక మానదు. త్యాగమునలనను, ప్రేమవలనను, ప్రతిపక్షులను సుభముగ జయింపవచ్చును. తద్విజయము ఉభయపక్షములవాఁకిని శాశ్వత సౌఖ్య మొన గూర్చు గలదు. అట్టిస్థితి భారతభూమికి త్వరలో సాప్రాప్తించు ననుటకు సందియములేదు. ఇందుకు భారతీయులెట్టి కష్టములనుధ్యసయినను సత్య, అహింసాధర్మములను విడనాడక మహాత్ముని సందేశమును నిర్వహించుటయే మార్గము.

దక్షిణాఫ్రికా

అధినివేశ రాజ్యములలో భారతీయులకు హక్కులను సంపాదించుటకు, శ్రీనివాసశాస్త్రిగారి కవంక రాయబారము వెడలుచున్నారు. వేరొక వంక, దక్షిణాఫ్రికా భారతీయులకు నిలువ నీడ లేకుండ జేయుటకు, అక్కడి ప్రభుత్వము వారు ఏర్పాటు జేయుచున్నారు. ఈరెండూను ఒక్కమారు జరుగుట విచిత్రము గద. భారతసమస్య దక్షిణాఫ్రికాలో తీవ్రరూపము దాల్చియుండ, శాస్త్రిగారి కక్కడకు బోక ఆఫ్టేలియా, న్యూజిలెండు, కనడా రాజ్యములకు వెడలుచున్నారు. ఇప్పుడు దక్షిణాఫ్రి

కాకు రావలదని, స్పెట్సు సేనాని శాస్త్రిగారికి హిత మొసగెను. దక్షిణాఫ్రికా ప్రతినిధి ఇంపీరియల్ సమావేశ తీర్మానమున కనంగీకారము జూపియుండెను. ఈ లోపున, దక్షిణాఫ్రికా ప్రభుత్వమువారు భారతీయుల విషయమై ఇచ్చవచ్చినటుల మెలగుచున్నారు. వారి స్థితి గను గొను వారు లేరు. వారి మొర లరణ్యరొదనము లగుచున్నవి. ఆఫ్టేలియా మొదలగు దేశములను శాస్త్రిగారు చుట్టివచ్చినంత మాత్రమున, దక్షిణాఫ్రికా సమస్య ఎటుల పరిష్కారమగును? ఇంపీరియల్ సమావేశ తీర్మానమునకు ఆఫ్టేలియా, న్యూజిలెండు, కనడా ప్రతినిధు లంగీకరించినను, ఆ తీర్మానమున కీ దేశములు ఒడ్డుము గావని, ఇటీవల చెలుపబడెను. ప్రాచ్యఖండవాసుల రాకను నిరోధించుచు కనడాలో కామన్వెల్థలో నెక తీర్మానము నిపుడు కావించినటుల, రూటరు తెలుపుచున్నాడు. ఇక దక్షిణాఫ్రికాలో, ఐచ్ఛికనిర్ణయ మను పేర, నిర్బంధ నిర్ణయము జరుగుచున్నది. మాయ మాటల జెప్పి, భారతీయుల నా దేశమునుండి ఎటుల తరిమివేయుచున్నారో సి. ఆర్. నాయుడుగారి టీవల వెల్లడి జేసి యుండిరి. 1911-వ సంవత్సరమునందు, దక్షిణాఫ్రికాలో యూరపియనులకన్న ఆసియా వాసులు సంఖ్యలో నూటికి ఏబదివంతునకన్న నధికముగ నుండెడివారనియు, ఆసిలి మారి యిప్పుడు ఆసియావాసులును యూరపియనులును సరిసమాన సంఖ్యలతో నున్నారనియు, మంత్రియగు డౌకను గారు, దక్షిణాఫ్రికా శాసనసభలో తెలిపియుండిరి. ఆసియావాసుల సంఖ్యను తగ్గించినందులకు దక్షిణాఫ్రికా ప్రభుత్వమువారు గర్వపడుచున్నారు గాబోలు. ఐచ్ఛికనిర్ణయపద్ధతి నిపుడు మిగుల చురుకుగా కొనసాగించుచున్నటుల డౌకనుగారునుడి విరి. ఆసియావాసుల సంఖ్యల నీటికి చాలవరకు దగ్గించుట, వీరి యుద్దేశమై యుండును. చిరకాల నివాసులగు భారతీయుల నందరను వెడలగొట్టుట కిది యుపాయ మనుటకు సందియము లేదు. సర్ ఆబీ బెయిలీగారు, ఐచ్ఛికనిర్ణయమును ఇంకను త్వరితముగ కొనసాగింపవలయునని కోరగ, యూరపియను ప్రభుత్వమువారు రెండునిమిత్తమే పాటు బడుచున్నారనియు, భారతీయ సంఘములు మాత్రము ప్రతికూలముగ నున్నవనియు, డౌకను గారు వగచిరి. కాని, భారతీయుల ప్రాతికూల్యమేపాటి? ఐచ్ఛికనిర్ణయ మను ముసుగును తొలగించి, దక్షిణాఫ్రికా ప్రభుత్వమువారు భారతీయులను బలవంతముగ వెడలగొట్టుటచే, వారు తల పెట్టినకార్యము నెరవేరును. కాబట్టి, కాదనెడివారెవరు? ఇంపీరియల్ సమావేశ లోపల మన, వారి కేమిభయము? హిందూదేశ మెటుల దలచిన, వారి కేమి? పట్టణములందును పల్లెలందును గూడ, భారతీయులను ప్రత్యేకపు గూడములలో నుంచవలయు నను తీర్మానమునకు జవాబిచ్చుచు, ఇక్కార్యము ఆచరణసాధ్యము గాకబోయినను, మ్యునిసిపాలిటీలలో ఆసియావాసులను ప్రత్యేకముగ నొకచోట నుంచుటకు, ప్రభుత్వము వారు తోడ్పడెదరని, డౌకనుగారు రభయ మొసగిరి. అయినను అంతర్జాతీయ కష్టములను దెచ్చిపెట్టెడి తీవ్రపద్ధతిని మాత్రము ప్రభుత్వమువారు వలంబింపరట. ఇంకను ఎక్కుడు తీవ్రపద్ధతిని దేని నవలంబింపవలయునో తెలియదు. దక్షిణాఫ్రికా ప్రభుత్వమువారికి, శాస్త్రిగారి హితము గాని, ఇండియా ప్రభుత్వమువారి విన్నపములు గాని, ఇంపీరియల్ సమావేశముల హెచ్చరికలు గాని, తలకెక్కునని తోచదు. ఇతరరాష్ట్రములందును భారతీయులస్థితి కొంచెము హెచ్చుతగ్గుగ

నిటులనే నుండుట సహజము. ఇం దాశ్చర్యమేమి యు లేదు. అధినివేశ రాజ్యములవారు భారతీయు లను కూలీలని భావించుచున్నారు. ప రాధీను లను, వారెంతమాత్రము గౌరవింపరు. స్వాధీన భారతమును వారు తప్పక గౌరవింతురు. భారతీ యులకు ఇంటనే స్వాతంత్ర్యము లేనపుడు, వెలు వల నెటుల స్వాతంత్ర్యముబున్ను? వారిగౌరవమును కాపాడుటకు ప్రస్తుత సమయమున నెవరు పూను కొందురు? ముందుగ భారతీయు లింట స్వాతంత్ర్య మును సంపాదించ బ్రయత్నింపవలెను. ఆపయత్న ము సఫలముగానిది, వారు వెలువల స్వాతంత్ర్యము బడయజాలరు. ఇందువిషయమై యను మానమేమి యులేదు. అధినివేశ రాజ్యభారతీయు లనుభవించెడి కష్టము లెంత హృదయవిదారితములుగ నున్నను, వానిని నివారించుటకై రాయ బారముల బంపి లాభములేదు. సత్వర స్వాతంత్ర్యసిద్ధికై పాటు బడుటకు, సోదరుల కష్టములు భారతీయులకు మరింత ప్రోద్బలము గలిగించుగాక.

నౌకాదళభారము

ఆంగ్ల నౌకాదళాధికారి యగు లీప్రభువుగారు ఉపన్యసించుచు, నౌకాదళపుబరుప్రసంతను ఇంగ్లం డుదేశమే భరించుచున్న దనియు, అధినివేశ రాజ్య ములవారా బరువును కొంతవర కయినను తమపై బెట్టుకొన లేదనియు, మాతృదేశ మింత బరువును మోయవలసినవచ్చుట న్యాయ ము గాదని యు, ఈపద్ధతి చిరకాలము కొనసాగదనియు, కఠినముగ నుండలించిరి. ఈయపన్యాసము నాధారముగ ఊహించి, మద్రాసు మెయిలుఫత్రిక హిందూదేశ మును మరదలించుచున్నది. హిందూదేశము నౌకా దళపు వ్యయమును కడుకొలిదిగ భరించుచున్న దనియు, ఈభారమును మోయనిది హిందూదేశ మనకు స్వపరిపాలనము లభింపదనియు, నౌకాద లపు బరువు నెంతయధికముగ మోయుచున్న, స్వపరి పాలనమువంకకు దేశము అంత త్వరితముగ నడుచు ననియు, మెయిలుఫత్రిక సిద్ధాంతము జేయుచున్నది. హిందూదేశ మిప్పుడు భరించుచున్న నైస్యవ్యయ భారము చాలక, ఇంకను ఎక్కుడు బరువును మోయవలయును గాబోలు. ఈ వ్యయమునే భరింపజాలక దేశము ఋణముల పాలుగునుండ, ఇంకను ఎక్కుడు బరు నెటుల మోయగలదు? హిందూదేశమే బ్రిటిషుసామ్రాజ్యమునకు మూల స్తంభము. హిందూదేశరక్షణమే, సామ్రాజ్య రక్షణ నుగుచున్నది. అట్టితరి, హిందూదేశరక్షణ మునకు వలయు నైస్యపు వ్యయమును ఇంగ్లండును అధినివేశ రాజ్యవల్లయును గూడ భరింపుట యవస రము. సరిహద్దు ప్రాంతముల పోరాటముల కగు వ్యయమును సామ్రాజ్యమునందలి ఇతర భాగముల వారు తప్పక భరింపవలయును. కాని, ఈ బరు వంతయు హిందూదేశ మొక్కటియే భరించు చున్నది. బ్రిటిషు సైనికులను హిందూదేశము పోషించుచున్నది. యుద్ధసమయమునందు హిందూ దేశము చేసిన సహాయ మమూల్యము. యూరపు, ఆసియా, ఆఫ్రికా ఖండములందు శత్రువుల దాడిని ధీమాటకు, హిందూదేశపునైస్యము లక్కరకు వచ్చెను. హిందూదేశపు ధనము సంగ్రామము కొరకు ఎంతయేని బ్రవహించెను. ఇంత సహాయము జేసిన హిందూదేశమునకు, స్వ పరిపాలనపు హక్కులు విస్తరించెనా? ఇంకను జరువుల మోయుటవలన నవి విస్తరించునా? హిందూదేశ మునకు హక్కుల నొసగకున్నను, బరువులను మీద బడవైచుటకు అనేకులు ముందడుగు వైచెదరు.

జెజవాడ, లేవల్ల మ్యునిసిపాలిటీలు

మ్యునిసిపలు పరిపాలనానివేదికము లిప్పుడు వెలువడుచున్నవి. వీనియందు సామాన్యపు సంగతు లును, మామూలు విమర్శనములును కనుపించు చున్నవి. విజయవాడ మ్యునిసిపలు నివేదికయందు, క్రొత్తమ్యునిసిపలు చట్టముక్రింద, ఎన్నికలను జరు పుటకు వీలుగలుగ లేదని తెలుపబడెను. ఈచట్టము 1920 సంవత్సరము అక్టోబరు 1-వ తేదీయందె ఆమలులోనికి వచ్చెను. ఎన్నికలు జరుగవలయునకు ప్రత్యేక కారణములు నివేదికయందు గనుపింపవు. ప్రభుత్వమువారు తమ కష్టములను గుర్తించి వెను కటికొన్నిలరులను, ఛైర్మనుగారిని తమపదవుల యందుండుట కంగీకరించి రని మాత్రము తెలుప బడెను. ప్రభుత్వవిమర్శనమునందు ఎన్నికలు జరుగ లేదని మాత్రము సూచింపబడెను. వారయినను ఇందుకు కారణములను తెలుపలేదు. ఇట్టిస్థితి, ప్రభు త్వమునకుగాని, మ్యునిసిపలు కౌన్సిలునకుగాని, ఛైర్మనునకుగాని, గౌరవప్రదముగ లేదు. జెజవాడ పౌరుల యసంతృప్తికి సరియగు కారణము కలదని, నివేదికముబట్టియే గ్రహింపవచ్చును. లేవల్లమ్యునిసి పలుసంఘమును 1920 సంవత్సరమున సెప్టెంబరు 1 వ తేదీన నిర్మించినటులను, ప్రజలీ మ్యునిసిపలు సంఘమును రద్దుజేయవలసివదని మొదటినుండియు ఆందోళనము సలిపియులను, మంత్రిగారు రెండు మారులు ఆప్రదేశమునకు వచ్చినటులను, తుదకు మ్యునిసిపాలిటీని ప్రభుత్వమువారు రద్దుజేసినటులను నివేదికము తెలుపుచున్నది. లేవల్ల పౌరులకంటెను మ్యునిసిపాలిటీ అక్కరలేదని ఎక్కుడు బలముగ నాడేపించిన చీరాల పౌరుల కోర్కెను ఇంతవర కును చెల్లించకుండుటకు, ప్రతిష్ఠదప్ప వేసకారణ ము గనుపింపదు. స్వరాజ్యసిద్ధిగలిగినగాని, ప్రజాభి మతము నిర్విఘ్నముగ కొనసాగదని స్పష్టమగు చున్నది.

కాంగ్రెసు కార్యక్రమము

కాంగ్రెసు కార్యక్రమమును పట్టుదలతో కొనసాగింపు డని, అన్నివైపుల నుండియు ప్రోత్సా హము గలుగుచున్నది. ఈపద్ధతిప్రాయభేదము గల హజరత్ మోహనిగారు సయితము, కాంగ్రెసు కార్యక్రమమును పూర్తిజేయవలయు ననియు, ఒకమా రొకకార్యమును మొదలిడిన పిమ్మట దానిని తుదివరకు కొనసాగింపవలయు ననియు, కారాగృహమునుండి దేశీయులను హెచ్చరించు చున్నాడు. నిర్మాణకార్యక్రమాంశములతో నేకీభ వింపని మితవాదప్రముఖులు గొందరు నిర్మాణ కార్యక్రమమును పూర్తి జేయుటకు తోడ్పడు చున్నారు. ఇ క్కార్యక్రమమును కొనసాగించిన కొలదియు, స్వరాజ్యము చేరువకు వచ్చునను నమ్మ కమా సామాన్యముగ వ్యాపించియున్నది. ఈ సమ యమును వృథ గావింపగూడదు. ఇతర వైపులకు ప్రజల దృష్టిని మరలించుట పాడిగాదు. సందేహ ములకు గాని వ్యాకులమునకు గాని అవకాశము లేదు. వీ లగునంతవరకు అన్ని పక్షములవారి తోడ్పాటు వైకొని, కాంగ్రెసుసభ్యులు తమ ధర్మ మును నెరవేర్చుచో, మహాత్మునిని, కాంగ్రెసు సభకును, దేశమాతకును గౌరవము జెచ్చి, ధన్యు లయ్యెదరు.

ఆయుర్వేదవైద్యాలయము

రాజమహేంద్రవరపు మ్యునిసిపలుసంఘము వారు ఆయుర్వేదవైద్యాలయమును నెలకొల్పి రని తెలిసికొనుట కెంతయు సంతసించెదము. స్థానిక సంఘము లయినను, దేశీయవైద్యమునకు ప్రోత్సా హ మొసగుచో, యభివృద్ధి కవకాశ ముండును.

ఆయుర్వేదవైద్యముపై ప్రజలకు సహజముగ నభి మానము గలదు. దానియందు గల సమృద్ధియు, ఇతర వైద్యములయెడ నుండజాలదు. ఇంతియగాక, ఆయుర్వేదవైద్యము విదేశవైద్యమునకన్న చాల చౌకగ లభించును. ఆయుర్వేదవైద్యాలయమును పోషించుట కెక్కుడు కష్ట ముండదు. ఆయుర్వేద వైద్యమున కింతవరకు ప్రభుత్వపోషణ మెంతమాత్ర ము లేదు. స్థానికసంఘములు వీనిని నిరాదరణతో జూచుచుండెను. ఇప్పుడు దృక్పథము మారుచున్నం దులకు సంతసింపవలయును. రాజమహేంద్రవరపు మ్యునిసిపలు సంఘమువలెనే, ఇతరమ్యునిసిపలు సంఘములును ఆయుర్వేదవైద్యమునకు ప్రోత్సా హ మొసగుచో ప్రజల కెంతయో మేలొనర్చిన వగును.

క్రొత్తపన్ను

ఇండియా ప్రభుత్వము వారిచే నిర్మింపబడిన హిందూదేశపు సెంట్రల్ కాటన్ కమిటీవారు, తమ నివేదికను పంపుచు దానియందు దూదిబేలు ఒక టంటికి నాల్గణాల చొప్పున కాటన్ సెన్సును అయిదు వత్సరముల పాటు విధింపవలసిన దని, సలహా నిచ్చిరని, అసోసియేటెడు ప్రెస్సు వారు తెలుపుచున్నారు. ఇదివరకు విధింపబడిన సెన్సులు చాలక, కాటన్ సెన్సు అనుచేర మియొకటి బయ ల్పెడలును గాబోలు. ఈ సూచనను ప్రభుత్వ మువారింగీకరించెదరో లేదో చూడవలయును.

మూలీ సత్యాగ్రహాలు

ఇంచుమించుగ అందరికి శిక్షలే ప్రాప్తెనను పరంజి, జాత్తు ఫాటక్ మున్నగు వారి కేసులలో సోమవారము మధ్యాహ్నము తీర్పుచెప్పబడెను. ప్రాప్తెనను పరంజి, జాత్తు ఫాటక్, వాంఠీగారల కొ క్కొక్కరికి రిమాసులు కఠినశిక్ష విధింపబడెను. హరిభాపు ఫాటక్, రఘునాథ గోవింద గార్లకు చెరి 4 మాసముల కఠిన శిక్ష, వాసుదేవజ్యోషీగారికి 15 రోజుల విశిఖయిదు, రు 50 ల జరిమానాయును, జరిమానా చెల్లించని శిక్షమున, ఇంకొక 15 దినముల విడితైదు; వాలంటీర్ లో నొకరగు మూ ల్లీ గనేషుగారికి రెండుమాసముల కఠినశిక్ష. ఇంకొక వాలంటీ రగు హీర్పుగారికి రు 100 ల జరిమానా, జరిమానా చెల్లించని యెడల ఒకనెల విడితైదు. అరెస్టుచేయబడిన 17 గురు మావతా సత్యాగ్రహులలో ఇద్దరుమాత్రము విడిచిపెట్టబడిరి. కంటి వాడైన ఒకనికి ఒకనెల విడితైదు, మిగిలినవారిలో ప్రతివానికి 1 మాసము కఠినతైదు. 447 వ సెక్షను నేరముక్రింద ఇద్దరు మావతా స్త్రీలతో సహా 82 మంది సత్యాగ్రహులు అరెస్టు చేయబడిరి. ఇప్పటికి రు 56-4-0 ల నష్టముమాత్రమే కలిగినది. కం వెసివారిలో నొకరగు గులాం మహమ్మదు అను నతడు తీనిని గురించి కేసుచేసెను. (జాంబాటు కౌనికిలు ఫత్రిక).

సిరియా పరిస్థితులు-సుల్తాను హుస్సేను

మే 7:—“తైమ్సు” కెయిరో విలేఖరు డిల్లు తెలుపు చున్నాడు. ఇటీవల సిరియానుండు సంభవించిన విషయముల కసమ్మతి తెలుపుచు చాలమంది మక్కానుండి ఎల్ మిక్లము నకు తిరివార్తల నంపిరి. హుస్సేను కాబుగూడ నొక యువ న్యాసమునం దసమ్మతి తెలుపుచు ప్రజలు శాంతముగ నుండవలె ననియు, ఉదేకకార్యముల కింకను కాలమురాతేదనియు ప్రజల నువ్వోధించిరి. అరబ్బు రక్తమును చిందకుండ జేయుటకును అరబ్బుల ధనప్రాణరక్షణలకును దాన సాధ్యమైనంతవరకు ప్రయత్నించుచుంటి ననియు శాంతి మార్గములు నిఫలమయినయెడల తనప్రజలయొక్కయు జాతియొక్కయు గౌరవమును రక్షించుకొనుటకు దీనికొనవలసినన్ని చర్యలకు దాము బాధ్యులముగాజాలమని కాబుగారు నడివిరి.

పర్షియాస్థితి

తెహరాను, మే 9:—పర్షియా మంత్రిసభనుండ యుద్ధాంగ మంత్రిదప్ప మిగిలినవారిందరును తమపదవులను రాజీనామా నిచ్చితిమని పాడునాకు తెలిసిరి.

విదేశ వార్తలు

జెనోవా సమావేశము

రష్యన్ కోర్సెలు

లండను మే 10:—రష్యన్ ప్రత్యుత్తర మునుకొనిన దానికంటె నధిక యసంతృప్తికరముగ నున్నది. రష్యన్లందరి సామ్రాజ్యము రాష్ట్రీయసామ్రాజ్య సుందరత నను నిర్ధారమున మిత్రమందలివా రంగీకరింపవలె ననియు రష్యన్లకు మిలియన్లు ధా ల ర్ల ను భూభాగముగ గాని నస్తుతూ పముగ గాని యు ఐ మీ య వ లె న ని యు తీ వ్ర ము గ పట్టు పట్టవలెనని మాస్కో నుండి జెనోవాలోని ప్రతినిధు లకు ఉత్తరవులు వచ్చినవి తెలియుచున్నది. రష్యన్లొని విజేతయల ఆస్తులను తిరిగి యెవరిని వారి కిచ్చివేయవలెననియ యమును గురించియు యుద్ధమునందు గురించియు విచారించుటకుగాను కాన్స్టాంట్టూల్ సంఘము సోకదానిని ఏర్పాటుజేయవలెనని రష్యన్ ప్రతినిధులు కోరవారు.

రష్యన్ ఋణము

విచారణగారిని "డెయిలీ హెరాల్డ్" జెనోవా ప్రతినిధి దర్శించి ప్రశ్నింపగా నిట్లునుడివిరి:— భూభాగమున గాని భూభాగముగా గాని ఒక మిలియన్ల ధాల్ల నప్పీయవలె నని రష్యన్లకు మిత్రమందలి కంపు నోటునందు కోరవారు. సంగ్రామముల మల నంగీకరించుచులకుగాను రష్యన్ ప్రతినిధులు తమజేతము నకు జనునపుడు రిక్తవాస్తవము లొగించుకొనుచు గాక చేతిలో నేదైన పట్టుకొని వెళ్లవలెను.

మొంజుగారి ప్రయత్నములు

జెనోవా మే 10:—విచారణ గారు మిత్రమందలి కిచ్చుటకు గాను తయారయిన దమ ప్రత్యుత్తరమును వెచ్చిరి. కాని మొంజుగారితో సంప్రదించిన రేణువారి శాస్త్రుత్తరము నందు మార్పులు చేయుటకు గాను తిరిగి తమజేత దీసికొని వెచ్చిరి. ప్రత్యుత్తరము రేణువారి నిజమున మిత్రమందలి కంకలేయ జనును.

పరాక్రమ అభ్యంతరములు

పారిసు మే 10:—రష్యన్ల ప్రత్యుత్తరమును రేణువారి వరకు ఆఫైజేయటకు అనుమతిని తెలుపుచు పరాక్రమ ప్రతినిధి యగు బాల్గోగారు మొంజు గారికి లేఖ వ్రాసిరి. పరాక్రమ ప్రతినిధి తీయాలస్యమున కంగీకరింప జాలని వారు వెలిసిరి.

పరాక్రమ ప్రతినిధులకు బాల్గోహస్తరుగా ర్పించిన మున మాడుమారులు సమావేశమై పరిశీలననుగురించి సంప్రదించిరి. రష్యన్ల ప్రత్యుత్తరము నశ్చిత్తరవారే కన్యాయుండలి విజేతయల సామ్రాజ్యముపై పరాక్రమ ప్రతినిధులు కలసి ఏకగ్రీవముగ ప్రత్యుత్తర విషయవలెనని నిశ్చయించుకొనిరి.

సమావేశకులసభ

జెనోవా మే 10:—జెనోవా సమావేశము శేర్పాటు జేసిన నాయకులలో చాలవిషయములందు భేదాభిప్రాయములున్నవి వీరిననుసరింప సమావేశమై, గలిలియా, విల్నా, హంకేరి, బల్గేరియా మొదలగు రాష్ట్రముల సమస్యలు ఒక రాజీయోజన సంఘమువారిచేతను జేసిరి. పోపుగారి కడకుండి వచ్చిన మిమోరాండమును గురించిగూడ నిసంఘమువారి విచారించెదరు.

పోపుగారి మిమోరాండము

లండను మే 10:—జెనోవా సమావేశమున హస్తరేఖాప్రతినిధులవారి కందరక్షను పోపుగారి ఒక మిమోరాండమును పంపిరి. రష్యన్లందు మతస్వాతంత్ర్యమును ఆరాధనాస్వాతంత్ర్యమును నుండవలె ననియు మతసంస్థాపనల సామ్రాజ్య ప్రభుత్వము వారి జోక్యము గలగదానీకొనరా దనియు ఇదివరకు ప్రభుత్వమువారు అనుకొనినదానిని తిరిగి ఇచ్చివేయవలెననియు వరకులను రష్యన్లతో గావించుకొన నుండునందు జేర్చుకలసికదని పోపుగారు వారు గోరిరి.

లాయకు బార్లిగారిని ప్రశంసించుట

లండను మే 11:—శాస్త్ర మొట్టు సందలి కొంతమిదము తిబర్తూపక్షమువారికిననుకూల కామన్సునభావనమున సమావేశమై లాయకు బార్లిగారి నుండును వారికాత్మములందును కనుటనర్హులకు గలగదాని యు లాయకు బార్లిగారికి వెలువవలె ననియు, గ్రేటు బ్రిటన్ అత్యుత్తముల ననుసరించి యూరప్తపునర్నిర్మాణమునకును కాంతిపాపనకు లాయకుబార్లిగారి నర్హులను ప్రయత్నములకు ప్రశంసించు తీర్మానములు గావించిరి.

భారతవ్యవహారములు

దక్షిణాఫ్రికానుండి భారతీయులను వెడలగొట్టుట

కేప్టౌను మే 10:—పట్టణములందును పల్లెలందును గూడ ఆసియాఖండ వాసులకు ఊరి వెలుపల ప్రత్యేకముగ నికసింపవలయు శేర్పాటు చేయవలెనని విల్లె తుదినముగ కాసన సభవారి యెటుటకు వచ్చెను. శేటూలునందు కర్నలికోధము హెచ్చినని ప్రతిపాదకుడు వెలిసెను. భారతీయులను చాల చురుకుగా తమజేతమునకు వెడలగొట్టవలె నని సర్. ఏజ్ బ్రెలి గారు నడిచిరి.

కేప్టౌనులోని యుగండుగూడ నుడిచిరి:— 1911 సంవత్సరమున దక్షిణాఫ్రికాలో ఆసియావాసులు యూరప్త యనులకున్న మాటికి 80 వందల అధికముగ నుండిరి. ఇటీవల యూరప్తీయులు పీఠుముగ నభివృద్ధి. ఇప్పుడు వీరపక్షముల వారును సమానముగ గలరు. భారతీయులను ఒప్పించి వారి ఇష్టముమీదనే జేతమునుండి వెడలగొట్టు విధానమును ప్రభుత్వమువారి కనుబొందించుచున్నార. కాని ఇందుకు కొన్ని భారత సంఘములు ప్రభుత్వమువారి కక్షుకముచున్నాడు. ఆసియా ఖండవాసులకు ప్రత్యేక నివాసస్థానముల జేర్చుచుట ఆసాధ్యము. కాని ఆసియాఖండవాసుల నివాసములకు ప్రత్యేక ప్రజేతములను నిర్ణయించుట యందు మునిసిపాలిటీలకును స్థానిక సంఘములకును ప్రభుత్వమువారు సాధ్యమైనంతవరకు సహాయమునర్పరు. ప్రభుత్వమువారు తమవిషయమున ముందకును వెళ్లి నడువ జాలరు. అందువలన సామ్రాజ్యమునందు కొన్ని కష్టములు కలుగును.

చర్య జరుగుచుండెను:

ఇండియన్ సైనికోద్యోగులు

లండను మే 10:—నియమితకాలమైన రేణువారిగూడ సంగ్రామకారణముచే నుకోర్కమునందేయున్న ఇండియన్ సైనికోద్యోగులకు ఆకాలముగ కిచ్చు జేతమును గురించి భారతీయ ప్రభుత్వమువారి ఆభిప్రాయములకు వెలుపవలెనని కామన్సు సభ యందు సర్ బార్లెను యేటుగారు ప్రశ్నించిరి.

ఈవిషయ మింకను ఆలోచనలో నున్నదనియు సాధ్యమైనంత వరకునే ప్రత్యుత్తరమియ్యవలెననియు వింటర్స్టన్ ప్రభువు ప్రత్యుత్తర మిచ్చెను.

కలకత్తా కార్మికోద్యమము

కలకత్తా కార్మికోద్యమము నీటి శంకులకు నాకలసిన 14000లకున్నులకుట్ట ప్రైవేటుల కష్టముజేయుటకు దారినిగుట్టనందలి క్లెవిలందు ఇంజనీయురింగు కంపెనీవారికి కంట్లాట్టు జేయబడెను.

సంయుక్త రాష్ట్రములు

వాషింగటన్ మే 10:—జెనోవా సమావేశమునందలి కాయబాగములవలన వెల్లిడియైన రష్యన్ల సమస్యనుగురించి సంయుక్త రాష్ట్రముల మంత్రివర్గమువారు చర్చించిరి. జెనోవా సమావేశమున రష్యన్లందలి మిత్రమందలివా రకలంబించిన విధానము అమెరికా సంయుక్త రాష్ట్రములవారికి సంకల్ప వికరముగ నున్న దనియు సమావేశమువారు సంయుక్త రాష్ట్రములవారి యాదర్శముల కనుకూలమగు పరిష్కారమునకు వత్తువరకు వాంఛించుచుంటి మనియు మంత్రివర్గమువారు వెలిసిరి.

ఇటలీ-బ్రిటిషు ఒడంబడిక

పారిసు మే 10:—మెడిటరేనియన్ సముద్ర ప్రాంత ప్రజేతములందు ఇటలీయులకు హక్కులకు అభిజిమియ్యును. ఇటలీ బ్రిటిషు ప్రభుత్వములవారు రాజీయ యుడంబడికను గావించుకొనుచున్నారని తెలియుచున్నది.

కాంతివాహినులు

లండను మే 10:—కాంగ్రెస్ వనము యూనియన్ వారి కంటివాహిను ప్రత్యుత్తరమిచ్చుచు లాయకు బార్లిగారిట్లు వెలిసిరి:— ప్రపంచమందలి కాంతివాహినులు నిరంకుశాధికారమును, పశుబలమును జాట్టుముట్టుచున్నవి. జెనోవా సమావేశము కాంతిదేనిని ప్రాగించెను. మనము మన ప్రయత్నములందు నిజయమందువరకు వికారింపుచున్నాము యజ్ఞత్యము రష్యన్లనుగనము-బ్రిటిషుకంపెనీలు

లండను మే 11:—రాయలదచ్చి, పెల్లు ఆయులు కంపెనీలు రష్యన్లందలి నూనె గనులను కంట్లాట్టు దీసికొనుటకు గాను ప్రభుత్వమువారు రాజీయ సదుపాయము అనుకూలకరణ ప్రభుత్వమువారికి గోరి రాజుని కనుండరు కెన్సింగ్టన్ గారు కామన్సు సభయందు ప్రశ్నింపగా, గలి సెప్టెంబరు మాసమున వెకంపెనీలవారు విజేకాంగ కాభివారి నీ విషయమున సమావించినియు రష్యన్లకులకు కంపెనీలకును జరిగిన రాయబారముల విషయము ప్రభుత్వము వారికి వెలియదనియు కాంస్టన్టినోగారు ప్రత్యుత్తరమిచ్చిరి.

సమీపప్రాచ్యము

కాన్స్టాంటినోపొలు మే 9:—సమీపప్రాచ్యసమస్యను విచారించుటకు ఇన్స్టిట్యూషన్లు ప్రత్యేకముగ మిత్రమందలి సమావేశము గావలెననియు ఇతరులెవ్వరును అనుసరము లేదనియు పరాక్రమ రిఫ్లిప్రాంతముచున్నార. ఇటలీ బ్రిటిషు వారులు ఇంకా కొడంబడకప్పి సమావేశము జరిగినను అన్ని పక్షములవారును హాజరు గావలెనని నుడువుచున్నార. అందుచే మిత్రమందలివా రింకను కెమలిట్ల నోటునకు ప్రత్యుత్తర మియ్యలేదు. సరిహద్దులందు పోరాటములు జరుగుటలేదు. వెనిజీ తిను పక్షమువారికి సమాధానము కుదురుటచే గ్రీకుల స్థితి అనుకూలముగ నున్నది.

ఇటలీ తురుష్కు యుడంబడిక

లండను మే 10:—కామన్సు సభయందు కెన్సింగ్టన్ గారికి ప్రత్యుత్తరమిచ్చుచు కాంస్టన్టినోగారిట్లు వెలిసిరి:— ఇటలీ తురుష్కు యుడంబడిక వరకును ప్రభుత్వమువారి కింకను జేరలేదు. ఈ యుడంబడిక వలన గాని పరాక్రమ తురుష్కు యుడంబడిక వలనగాని సమీపప్రాచ్యమునందు బ్రిటిషువారి వ్యాపారమునకు నష్టముండదు. ఉన్నను చివరకు ఒడంబడిక గావించుకొను నష్టము దివిసర్దుకొనవలెను. ఈ లోపుగా వ్యాపారము స్థాయిగ జరుగ నేరదు.

అయిర్లండు పరిస్థితులు

సమాధానము కుదురక పోవుట

లండను మే 10:—దక్షిణ విక్రంతునందు ఇరవక్షముల వారిని సమాధానము కుదుర్చుటకు సమావేశమైనసంఘమువారి ప్రయత్నములు విఫలము లాయెను. సమాధానము కుదురలేదు. ఈ సంఘమువారు 11 సభలను జరిపిరి. ఈ సంఘమువారి నిజేతిక డెయిలునందు జదువబడెను. తాత్కాలిక సంధి యుండునా అంతమొందునా యను విషయమునుగురించి డెయిలు సభ్యులు ఆదుర్దాతో నున్నారు.

సమావేశ ప్రయత్నములు విఫలములాయెను గాన ప్రభుత్వమువారు తగు చర్యలకు తీసికొనవలెనని కొంతకు నూచించిరి. డెయిలువారు చర్య దీక్షకొనవరకు ప్రకటింపగూడ వనియు నట్లు చేసినయెడల రెండుపక్షములకును బహిరంగయుద్ధము జరుగుచున్నదని వ్యక్తమగుననియు ఈవిషయమున సైనిక కాభివారి టెటుతో నిర్ణయించెదరనియు నిశ్చితగార పలికిరి.

దాచబడిన బ్రిటిషు అధికారులు

లండను మే 10:—ఏప్రిలు 30 వ తేదీన కాన్స్టన్టినోపొలు నందు ముగ్గురు బ్రిటిషు అధికారులు దాచబడిరి. వీరినిగురించి ఈదినమునకు కామన్సు సభయందు ప్రశ్నలు వేయబడెను. ఈ విషయమున కాన్స్టన్టినోపొలు నగరమునందలి బ్రిటిషు సైనిక పటాలములవారు ఆచూకీయేటుకు చాలవరకు ప్రయత్నించుచు వ్నారనియు తాత్కాలిక ప్రభుత్వనాయకులును ప్రమాస్టాయం ప్రభుత్వనాయకులునుగూడ నివిషయమున జనుకు వెలియవనియు విచారించియు బోగోల వరలి వెల్లించెదమని వాగ్దానమొక్కొని యు సర్. హామరు గ్రీనువుడుగారు ప్రత్యుత్తరమిచ్చిరి. వారెట్లుపోయినను ప్రభుత్వమువారికి జోక్యముగదాని కొందరుసభ్యులు ఏగతాని జేసిరి. తరువాత నివిషయమునుగురించి చర్చించుటకు సభాకార్యక్రమ మాపవలెనని తూర్పు స్విస్ గారు రుపజాదించిరి. ప్రభుత్వమువారు సాధ్యమైనంతవరకు ప్రయత్నించి రనియు కాన్స్టన్టినోపొలు నగరములందు దింకను గల బ్రిటిషు సైన్యముల నిప్పుడు తొలగించుప్రయత్నములు విరమింపబడెననియు, తాత్కాలిక ప్రభుత్వమువారు బలమును సంపాదించుటకు కొంతవ్యవధి నీయవలెననియు అప్పటి జిర్గండువారు స్పష్టపాలన కర్తులుగారిని తెలుపుట ఆస్థాయముననియు తాంబరెన్ గారు వెలిసిరి.

గ్వినుగారియువపాకన మెడికోయెను.

జిర్జన్సు నష్టపరిహారములు

మిత్రమందలివారికి నష్టపరిహారము క్రింద నీయవలసిన కొన్ని జప్తులు విమానములను జర్మన్లు తిదివరకు తగుల బెట్టిరి. ఇందుకుగాను మిత్రమందలికి 90 లక్షల పంగారముర్యుల నీయవలెనని మిత్రమందలి రాయబారవర్గమువారు తీర్మానించిరి.

గడ్డినుగారు పెక్కిలనం దుపన్యసించుచు దన సంఘము వారు నూచించిన ప్రకారము 10 కోట్ల సవరణల వ్యయమును తగ్గించుటకు మారు 5.2 కోట్లను మార్త్రు తగ్గించుటకు ప్రభుత్వమువారి కంగీకరించిన నుడిచిరి.

బట్టల అధికము

హిందూ దేశములోని రంగులు

దాక్షిణ్య ప్రభుల చరిత్ర గాథ 'సర్వం' పత్రిక కిటుల వాయుచున్నాము:-

పూర్వ మొకప్పుడు భారతీయులు బట్టల అధికములో తిరుగుల ప్రియి వెల్లడించి యుండిరి. బట్టలు రంగువేయుటకు గాని, బొమ్మలకు రంగువేయుటకు గాని ఉపయోగించిన రంగులు తాగుగ కలసి యుండి, స్థిమిత పోకుండ నుండెడివి. వెనుకటి ఉన్నిరంగుగడ్డలు గాని రంగునూలు బట్టలుగాని, అజంత చిత్రపుల వ్రాయుటకు పయోగించు రంగులుగాని యిందుకు నిదర్శనములు. ఏయేరంగులు కలసికపో మనోహరముగ నుండునో మన చిత్రకళావిజ్ఞానము సరియైన యభిప్రాయములందుండి. మనదేశపు రంగు లింకను ఇప్పటికిని, పాశ్చాత్య వస్తువులందలి ప్రేమచే తుడుచుకొనిపోననక, కొన్ని గలవు. మనదేశపు ఛక్రిని అద్దించిన శరణా పట్ట, మనకన్నుల కింకను మనోజ్ఞముగ నే యుండును. మనపూర్వీకుల కుండిన యామహాళ, విదేశములనుండి దిగువతయైన రంగులచే కొట్టివేయబడెను. అందువలన మనదేశములో ఉన్నియు, నూలును మాసి పోవునట్టి నీలిరంగు అధికముగ చున్నది. లక్షల కొలది తూపాయిల విలువగల రంగులు దిగువతి చేయబడి భారతదేశమునందు ప్రతి రాష్ట్రమునందు నుపయోగింపబడుచున్నది. అమితప్రకాశములగు రంగులయందు దిభిరతి చేకరువటను వ్యాపించినది.

నీలిరంగులలో ననేకరకములుగలవు. వానిలో కొన్ని అంతయుగ నుండి పోకుండనుండును. ఏమైన నేమి నూర్చుకొనియుండెడియు అంతరాలాడు దిగువతి రంగులమీదనే యున్నది. దిగువతి రంగుల నుపయోగించుటవలన భారతీయము శాలవలకు పాడుచేయబడుచున్నదని వరగ దెప్పవచ్చురలేదు. మాయరంగులు పోవునట్టివిగూడ మనదేశములోని వస్తువులలో చేయబడినవి. విదేశములనుండి దిగువతి చేయబడుచున్నవి. ఏమియైన భుజులేకుండ వస్తువుతోనో, వస్తువునున్నతోనో, వార్ సింగర్ వస్తువులతోనో తయారగు రంగులు మాలైవేయియవి. స్త్రీలు పోగున తేలికనుటకు ఉపయోగించు పాతలమును కామినందుగలలో ఉపయోగించు సింధూ మున్ను, దిగువతియైన రాత్రినిబొగ్గు పాతల నుండి వీయబడిన రంగుతో యాపు చేయబడుచున్నవి. ఎంత సిగ్గుకొనక. వెనుకటి రోజులలో బియ్యమును మార్చి నీళ్లలో కలిపి అందులో దీపపుకొడినవేసి నిరాదేనడివారు. ఎంతయుభయుగ భుజులేకుండ అయ్యెడిదో యోచింపుడు. ఈసిరా శాల కాల ముండెడిది. రంగుపోకు. దానితో వ్రాసిన కాగిత మెప్పటికి ని పాడ యొడిది గాదు. ఇప్పుడది వాడుకలోనేదు. దాని స్థానానీలం సిరాదిక్కిల వచ్చినవి. ఇది యేమియునోయందుగ్రామములలోనిగూడ కడలికొరకాలాబంత్రోరు వర్షములో ఉత్తరముల జట్వాదా చేయబడుగురులెవరైన నీ తడిసి కాన్దులమీద వ్రాసికొని కనబడకుండా పోవును. ఈసిరా అటువంటిది. అది చాకగూడకాదు. ఏడికకు బియ్యముతో నిరాచుగును. ఏడిచాకయో యోచింపుడు. విదేశవస్తువులచే నమితప్రేమగల్గిన మన యభిరుచు లన్నియు ప్రవృత్తియైపోయినవి. విదేశములలో తయారైనవట్టలను ధరించి కాగర కింకనులను గావలయునని వేశమంతలను కోరిక గానించుచున్నది. కేల కొలది అన్నుల నీలి రంగులను తయారజేయుపాశ్చాత్యులు వానిని ప్రాచ్యదేశములో విక్రయించిగాని వాకిములుల నడుకత్త. ఈ అంధకారములోను మన దేశము విదేశపు గుర్తున్నవో యేవస్తువునైన మ్రంగిజేయుటకు సిద్ధముగ నుండును. మనదేశములో కుమ్మరులును, కంచరలును, కంపాలులును చక్కనిపాత్రల జేయుచుండ పాశ్చాత్యదేశపు తెల్లపింగాణీలను కొనుగొందును. మనకంపాలులును, కమ్మరులును, కుమ్మరులును ఎట్లు జీవించవలయునో మనము ఏమాత్రమును జిగ్మముజేయుటలేదు. మనదేశములో పెనుగు మంజిస్త, ఉసిరికాయ, కకక్కాములవలన రంగులు తయారుజేయక, విదేశపు రంగుల నుపయోగించెదము. పాశ్చాత్యవస్తువులందు గల శ్యామోహమును అభిరుచియు, మరలకాకన మార్గమును చూపించుచున్నది.

గాంధీ మహాత్ముని వయవల భారతీయు తిప్పు దిప్పుచే భారతవస్తువులయందు దిభిరచి గల్గి నుండుటకు మొదలిడుచున్నాడు. ప్రజలు పరాధీనత్వంబులను తెగకొట్టికొన ప్రయత్నించుచున్నార. జీవితమునకు ముఖ్యములగు భోజన మెదల నిత్యపుష్కలము విదేశములై యుండుచూచునంతటి పరాధీనముగ నుండిమి. భారతదేశపురంగువర్తకము పోయినది. పాశ్చాత్య

దేశములలో తయారగు రంగులకన్న భిన్న మగు రంగు లుండక తప్పని మనము నత్యుటలేదు. ఎటువంటి మంజిస్తతరగతిలోని అల్ అనుదేశముండి తయారుజేసెడివారు. దానితో నెక్కువ వ్యాపారము జరుగుచుండెడిది. అల్ వేరు కలకత్తాలో కావత నది దబ్బుపెట్టినను దొరకుట లేదు. నేను విచారింపగా నొకకర్తకుడు తాను యుద్ధసమయమున అల్ వేరు వ్యాపారము జేసెననియు, యిప్పుడది దొరకుటకుర్తదను నెప్పెను. ఈరంగువేరు యుండియుండెడిటను వేరువేరువేర్లతో నుండెను. అట్టిది వ్యాపారమునకు కేలకత్తామగు కలకత్తాలో అల్ వేలేకొండపోయినది. ఎట్లరంగువలకు మరియొకద్రవ్యము 'బాకం' కొయ్య. ఏమిదిసంకల్పములక్రిత బర్మాలో మెస్సెరాష్ట్రమునుండి బాకం కొయ్యడక్కాకుమార్తము 50 వేల పీసెలు దిగువతియయ్యెడిది. ఈ కొయ్య బర్మాలోను మద్రాసులోను ఎక్కువగ లేరుగను. అది యుండియుండెడిటను ఉపయోగింపబడుచున్నది. 'బాకం' కొయ్యకు 'పతంగి' అని మరియొక పేరు గలదు. ఈపేరుతోనే 'పతంగి' అనునది దిగువతి యగుచున్నది. కలకత్తాబజారులో ఒక్కతావున వలుగు బాకం కొయ్య కొరకుట సంజేషము. మణుగు 8, 10, రూపాయ లమ్మెడిది యిప్పుడు నేడు రెండు, మూడు, రూపాయ లమ్మెచున్నది. బాకం కొయ్య తెరుగుగొరకపోవుటచే, అవ్యాపారము వచ్చిపోయినది. ఎట్లరంగు ఆరుద్రపురుగునుండిగూడ తయారుజేయబడెడిది. అది మందులకును, పట్టు ఉన్నికంగువేయుటకును ఉపయోగింపబడును. ఈపురుగు మద్రాసు, బొంబాయి, జలంకరు కట్టణములలో దొరకను. ఇండియాలో ఆరుద్రపురుగువ్యాపారము బాగుగ నొకప్పుడు జరిగెను. ఇప్పు డా వ్యాపారము తేరు. వేలకొలది రూపాయల విలువగల ఆరుద్రపురుగులు ఆమెకాసుండి దిగువతి చేయబడుచున్నది. లక్కనుండి యెట్లరంగువేసెడివారు ఇప్పుడుగూడ లక్కజేయునపుడు, ఎట్లరంగును తీసి, మిగిలినది పాంకేనవరు. అదేరంగు పశ్చిమదేశమునుండి దిగువతియగుట వీలయ్యెను. అది నమ్మటకు వీలులేనటుల నున్నది. కాని అది నిజమైనసంగతి. రంగులవర్గ దీనివో అట్టి దృష్టం తయైయి యేని గలవు.

మనదేశములోని ద్రవ్యములతో రంగులను తయారుజేయుటకు పునరుద్ధరింపుదని శాశ్వతమిద్దనిని కోరితిని. కొలది మానములలోనే వారు చాలసరిజేసిరి. అదేసరివని పుస్తకరూపమున వెల్లడించెదరు. ఎంతయుభయుగ, పాశ్చాత్యములతో పోనింకగులు మనదేశములో దొరకువస్తువులతో దయారచేయవచ్చునో అంతు తెలుపబడును. ఒక అద్దెరా ఉసిరికపప్పున్ను, ట్టారమును (కాటాన్ ట్రైకోమేట్) కలిపితే కాచి కొలుకు మంచరంగు వేయవచ్చును. అది దిగువతియగు కాకేతంతయారముననీసిపోదు.

ఒకప్పుడు వేలకొలది జనము రంగువేయు వృత్తికల్గెను అంతకన్న యెక్కువమంది దాని కలయు ద్రవ్యముల సంకాదించియు జీవించియున్నమాట సత్యము ఇప్పుడు శాలముమిగిలి. అందుచేతనే మనక అధికంవేయు రంజకుడు యిప్పుడు రజకుడు, చాకలవాడై పాడు. పాపు అధికంవది జేయుట లేదు. అయితే ప్రతిగ్రామమునందును యిప్పుడు చాకలవాళ్లున్నవే, అప్పుడు రంగులు వేయువాళ్లుండెడిది. ఒక్కచే మనమధు రంగు వేయుట యు, ఉరుకుటయూ జేయుచుండెడిది. హిందోపదేశముగానికభిలలో పొట్టిలో నక్కమాకన కభిలని చాకలవాడు నీలిరంగు వేయువాడు. వాని గొట్టిలో మునిగి రంగు పడినవీదవ నక్కను రియొక మృగ దిగుట య సంభవము. రంగు వేయువాని నీలిగొట్టిలో మునిగవో ఏనక్కయైనను తప్పుక మారిపోవును. అయితే యిప్పుడు రంగు వేయువారు శాలవలకు తగ్గిపోయి పారు.

ఆయిలు ఎంజినులు

రెండు 3 1/2 హెచ్. పి. హారన్వి ఆయిలు ఎంజినులు (వాడినవి) అమృతమున కున్నవి. ఎంజినులు బాగా పనిజేయుచు మం నిస్థితియందున్నవి. 16 అడుగుల పొట్టింగు, రెండు పుల్లీలు, పెద్ద నూనెతోట్టి, 2 1/2 అంగుళములు వంపు సహా విక్రయింపబడును. కావలసినవారు వెంటనే మాచుకొని ధరను నిర్ణయించుకొనవచ్చును.

చిరునామా
ఆంధ్ర పత్రిక
7, కంబుకెట్టివీధి, మద్రాసు.

ఆంధ్ర సేవాసంఘము - కాకినాడ.

రాజమండ్రి చింతామణి ఫిమేటరు హాలులో
13-5-1922 తేది శనివారము

వస్త్రోద నాటకమును

ప్రదర్శింతురు
పి. వి. హనుమంతరావు,
కె. కృష్ణమూర్తి,
(92) బాయింటు సెక్రటరీలు.

ప్రకటన

తిరుపతి దేవస్థానమునకు ఈ క్రింద వివరించిన ప్రకారము రత్నములు కావలసియున్నవి. వర్తకులు వాటిని తిరుపతి దేవస్థానము కచ్చేరిలో 5.6-1922 తేది లోగా హాజరుపరచవలెను. వాటిని పరీక్షించి తగుమైన వాటిని యేర్పటచుకొనబడును. అట్లు పరీక్షించుటకై హాజరు పరుచుటకు వర్తకులకు తగులుబడి కాగల రైలుచార్జి వగైరా ఖర్చులు యావత్తున్న వర్తకులే భరించుకోవలెను.

వివరము.	రత్నముల సంఖ్య.
(1) సీమకమలములు. కాగ్గరట్టు 1-2 1, 2, 3 రాళ్లు తూనిక గలవి	260
(2) రవళములు. మంజాడి 1-2 రాళ్లు గాని, కేక కాగ్గరట్టు 1-2 1, 2, 3 రాళ్లు గాని తూనిక గలవి	1200
(3) కెంపులు. కంకి పచ్చ పురుపు కేకపచ్చ పురుపు, అనకపచ్చ పురుపు, చింకిగిజ పురుపు గలవి	1800
(4) పచ్చలు. ఒక్కొక్కరాయి 1, 2, 3, 4, 5 రకులు తూనిక గలవి	450
(5) నీలములు. ఒక్కొక్కటి మాడు కాగ్గరట్టు తూనిక గలవి.	10
(6) వైభూర్యము. ఒక్కొక్కటి రెండు మాడు కాగ్గరట్టు తూనిక గలవి	10

తేదీ 5-5-22 } (5d) శ్రీమహాంతు
తిరుపతి } ప్రయాగ దాసుజీ వారు,
విచారిక ర.

నోటీసు

కృష్ణా డిస్ట్రిక్టు బందరు తాలూకా నడుపూరు కివారు వెంకటేశం అను ఖండ్రిక ఈ నాంబీరిజిద్దరు ప్రకారం యి 184-82 అ గలది అయి వున్నది నడరు భూమిలో యి 182-45 మామూలు పల్లమున్నది 85-6-6 అ క్షేత్రము రెంటుగలది. మిగతాది మెక పెద్దనవున్నది. ఇంకలలో కొంత పల్లపు, సాగు అగుచున్నది. ఇటీవల అయికట్టు ఘమార అకనై యకములవై చిల్లర తెరక భూమి పల్లపు పెద్దలలో చేర్చబడినది. జరాణతి హక్కులులేవు. ఈ యావత్తు భూమిని బందరు ఖజ్జిలి పేటలో తాచేపల్లివారి ధర్మశ్రమిలో ఆన 1922 సంకల్పము మేసెల 27-28 తేదీలను పట్టవ వేలం వేయబడును గడ్డక కలయువారు వచ్చి కొనుక్కొనవచ్చును. వేలం మాత్రము పాటకాలవందు తెలుపబడును. తగు ఖరీదు కానియడల వేలంపాట కొట్టి వేయబడదు. టైటిల్ వగైరా : మ యైన కేసీల్లు మావల్లి మందు కనుగొనవచ్చును. నడరు వెంకటేశం పాలెం తెలుపబడనంది బందరుకు వచ్చు రైలుమార్గములో వెడన స్టేషనుకు రెండుమైళ్లదూరములో వుండిఉన్నది. పాటకాలము మందు మూడువేల రూపాయలు దీపా జట్టు కట్టవలెను. పాట కొట్టికేయబడిన తెంటనే పాటముత్తములో కాలంగొంతు తెల్లం తెల్లించవలెను.
మచిరీ కట్టుం } తాడేపల్లి సుబ్బారావు.
7-5-1922 }

దేవస్థానములు

పుణ్యస్థానముల రామచంద్రయ్యగారు - కర్నూలు

ప్రతిమానపును ప్రాపంచిక విషయమునందు శ్రద్ధాను
వై, స్వాధ్యయ పోషణనిమిత్తమై విత్తమర్పించి, సంఘమందు
గౌరవమును పొందుచుండును. కాని మానవునికి ఆధిభౌతిక
విషయమే ప్రాముఖ్యముగాదు. తనస్వచ్ఛ కర్మను ఆనందించు నే
వింది తనలోపములను బాపుకొనుచు ఆత్మభివృద్ధిని చేసికొ
నుటయు ముఖ్యపరమమైనది. హిందువులలో నీవిషయమై దేవ
స్థానములు నిర్మింపబడినవి. పూర్వకాలమునందుండియు నేటి
వరకును క్రైస్తవులందరి క్యాథలిక్కులు చేయుచున్న హిందువు
లందును విగ్రహారాధనములు విశేషములచే జరుప బడుచు
న్నవి. ఇట్టిజలసౌకర్యముల కొరకు ధర్మ మతులైన ధనికు
లును, పెద్దలును అప్పుడప్పుడు ప్రయాసపడక విశేష ధనమువ్యయ
పరచి దేవాలయములు కట్టించి, యచ్చటి దేవారాధనముల
కై సక్రమపథముల నేర్పాటు చేసి దేవాలయ పక్షమై కొన్ని
భూముల నేర్పాటు చేయుచు, తమయంతరము గూడ
నిరాఘాటముగా కాశ్యోతమగా నుండునని తలచి
యేర్పాటు చేసి పోయినవారు. గాఢియను అంటి వార్డును
అట్లుకొండ, సంతకలకర్తలు మైనర్లకు యెటుల లెక్కలు
వ్రాయుచు మైనర్ల కరెన్సీ, ద్రవ్యసంతకల కర్తృత్వముయెటు
ల నిర్వహించుచుండరో, అటులనే దేవతలకు, దేవస్థానములకు,
దేవాలయములకు దేవతల ప్రతినిధులు సంతకలకర్తలై, యుం
డుట ధర్మము. ప్రతిసంవత్సరమునూ వీరు అడిటర్లవారా
ఆదాయవ్యయముల పట్టీను సిద్ధపరచి ప్రతికలలో ప్రచు
రించి, లోకులకున్న సర్కారు ప్రభుత్వమువారికిన్ని తెలుపుట
యొక్కము.

తామరకాలకవిత్వము.

౧౮౬౩ సంవత్సరపు దేవస్థానములకట్ట ననుసరించి, దేవ
స్థానముల కమిటీవారు యేర్పరచిరి. గాని ప్రకృతము ప్రభుత్వపు
రివిన్యూకాఖివారు ౧౮౮౧ సంవత్సరములో గావముల దూరం
పానకలనుబట్టి కొత్త కొత్త తాలూకాలు యేర్పరచి, ప్రతిజిల్లా
కున్న ఒకటిరెండు తాలూకాలను పొచ్చించిరి. దేవస్థానముల
కమిటీవారు మానకీకములు లేవు. ప్రయాణపుఖర్చులను
లేవు. తాలూకావారలకు డిస్ట్రిక్టువారలకు ద్రవ్యమును ఇచ్చి
అడ్మినిస్ట్రేషనురిపోర్టులను అడిగిట్లు, దేవస్థానముల కమిటీవా
ర్లనుండి ప్రతితాలూకాలో దేవతలభూమి పట్టీములు, దేవతల
ఆదాయములు, యాత్రికులవచ్చుబడిని ప్రతిసంవత్సరము అడ్మి
నిస్ట్రేషనుకమిటీవారు పంపవలసికాగా అట్టలో నేనింగనాజెను
యందుంటున్న కేర్పూరుయొక్కము. కర్నూలు జిల్లా ప్యాపలిడి
కత్తెరు ముగ్గురాల శ్రీ వసుదేవి గోపాలకృష్ణమూర్తిగారు "క
ర్నూలు డిస్ట్రిక్టువ్యాఖ్యాయను" ౧౮౮౬ సంవత్సరములో రచిం
చిరి. ఆ గ్రంథములో ౧౮౮౨ పుటలో వారు వ్రాసిన దేవస్థాన "మత
సంబంధపాపముల" శ్రమములు. దేవస్థానరీతి దేవాలయము
లేని గ్రామము మానవులు కాపురముండుట కయోగ్యము గాన
ప్రతిపత్తిగాను ఒకటిలేక యనేక దేవస్థానములు నిర్మాణము కా
వింపబడినవి. పత్తికొండ తాలూకాలో తెక్కలకు పరిశీలించిన
దేవాలయ భూమి కుటుంబ ౧౮, ౩౨౨ యకరములవున్నవని
నిశ్చయమగును. దేవస్థానములకు తగు శ్రద్ధకపోషించబడలేదు. ప్రతి
దేవాలయమునకు మరమ్మత్తు కాలవలెవున్నది. ఇటులనే శ్రీ
కైలశేత్రములోని దేవాలయము దుస్థితిలోవున్నది, అచ్చకు
లు దేవతలభూములను డిష్టుములకుకాళ్లకు యిచ్చుకొనినారలు.
చాలదేవాలయములు వదలివేయబడినవి. ౧౮౬౮ వ సంవత్సర
ములో దేవస్థానములకట్ట ననుసరించి కమిటీమెంబర్లు ఏర్పరచ
బడినారు. వారిలో కాపిషెన్షుడెల్ల ఎల్లెక్కో చేసి మరియొక
మెంబరును దేవస్థానముగాని అట్టి అధికారములు కమిటీమెం
బర్లు ఎన్నడును చెలాయించలేదు. ఈ కరుణములో, పత్తికొండ
తాలూకాలో ముగ్గురు కమిటీమెంబర్లున్న, కొయలకుంట్ల తాలూ
కాలో ఇద్దరున్న, మిగతవాటికి అట్టనే సంఖ్య కలిగియున్నారు.
కమిటీవార్లొకరు నదరు తాలూకాయొక్క ఒకదికొను, నది
యొకరు మరియొకదికొను ఈలాగు కాపురములున్నారు. కాన
కమిటీమెంబర్లు యెన్నడుగాని కలసి యొకచోటగూడి యొకరి
కొరకు (దేవస్థానములగురించి) చర్చించినదిలేదు. కమిటీమెంబర్లు
ప్రభుత్వ సమావేశమున నుండువాటికి తామే సర్వసత్కర్తల వహిం
చియుండు లేమకను అధికారములను పంచుకొన్నారని గాని నిజ
ముగా నెన్నడు నూపరవైబా చేసికొనలేదు. ఇందుకు కారణము
దేవస్థానముల అట్టలో కమిటీమెంబర్లకు, పరమధర్మములు,
అధికారములు ఇవియని వివరించుచుండలేదు. కాన కమిటీ

సామ్యము ఇ. స్టాన్స జీవితము

(శనివారపు సుబ్బారావు)

పుట్టుక - చిన్నతనము

ఈయన ఆమెరికాదేశములో ఫిలాడెల్ఫియా అను
పట్టణమున జన్మించెను. ప్రస్తుతము రమారమి 40 సం॥ కములు
వయస్సుండును. ఆ 1903 లేక 1904 సం॥ కములలో నీయన
క్రైస్తవమతబోధకుడుగా స్వంత ఖర్చులమీద హిందూ
దేశమునకు వచ్చెను. ధనికుల కుటుంబములో పుట్టి నప్ప
టికిని చిన్ననాటనుండియును నేషనలిజం ఇష్టములేనివాడై
పీడలయెడల సానుభూతి చూపుచుండుటకలగు. వీరి కుటుం
బము ఆమెరికానుండి బ్రిటన్ దేశమునకు కొంత కాలము
మాచెను. బ్రిటిషుదేశచరిత్ర యాయనకు ముఖ్యమైనది గావున
యాకథలనే ప్రజలకు తరుచుగ బోధించెడివాడు. హిందూదేశ
ములో ఆకుగునెట్టిదని మొదలు హిందూదేశమును తన మాతృ
దేశముగా నెంచుకొని యీదేశము బాగుకై పాటుపడుచుండెడి
వాడు. భరతఖండమునందున్న ముగిలవాడయెదలకు వెళ్లి తరుచు
నారి కుటుంబసంగతులను నతమును తెలిసికొనుచు వారి
యింట్లో కుమారునివలెనే మగలుగొనుటకలగు.

సాంఘిక సేవ

1905 ము లగాయతు హిందువులలో కుటుంబసంగతుల
యెడలను, తల్లి తండ్రులు లేని పిల్లల యెడలను సానుభూతి
కనబరచుచు తనయావచ్చక్రి వినియోగించెడివాడు. సిన్హా
కొండలపై నివాసము చేయుచు పంజాబుగాష్ట్రీ నంతయు పర్య
టనము చేయుచుండెడివాడు. శీతకాలముందు నుంచు విస్తా
రము కురియుచు నతిశీతలముగా చేయుటకు ఖర్చువును నయి
తము పల్లెగామాదులకు బోవుచు 2 కాశికపుడు ఊరు నెల
లకుండు చెట్లకొండ నివాసము చేయుచు తనజీవితమును సన్యా
సివలె నడచి అన్నివిధములైన సహాయముల ప్రజలకు చేయు
చుండెడివాడు. శీతక సమయములలో భగవద్ధ్యానము చేసెడి
వాడు. ఎవరు ఎటువంటి ప్రశ్నలు చేసినను వాటి కన్నిటికిని
తగిన సమాధానము చెప్పేవాడు. ఏజాతనారి యిండ్లవద్ద
నేను బీదలు ధనికులు అను పేర మెంచక అన్నమును భుజిం
చెడివాడు.

లాహోరులో నడిశీతకాలముందు స్నానకవ్యాధి
వ్యాపింప గోగులకు పట్టణము వెలుపల చాపలచే గుడారముల
నెలకొల్పి ఆ గుడారములవద్ద డాక్టర్లు, నాకర్లు, పాకవాద్రు
తప్ప తదితరులను ఎవరు వెళ్లకుండానుండే సమయములందు ఆ
గోగులకై తన యావచ్చక్రి వినియోగించి నేవచేయుచు భగ
వంతుని ప్రార్థనలు యీగోగము క్రితే నలుపుచుండెడివాడు.
ధిల్లీయందు ఎఫ్. జె. వెస్ట్రీనుగారు కెల్లెడి యూనివర్సిటీకి అతి
కాఠిగ నుండగ అప్పటికి తరుచువెళ్లి బాతురకు సాంఘిక సేవను
గురించి తరుచు బోధించెడివాడు.

మతము వికమత్యము

శ్వేతజాతులు వారికుండు గౌరవములు హక్కులు
తదితరజాతుల కుండవలెనని బోధించుచు ఆంధ్రులై తగు
ప్రయత్నములు చేయుచుండెడివాడు. ఏజాతనారి క్రైస్త
వమతములోచేరి క్రైస్తవుని పాఠములన్నియు ఆచరణలో
వెట్టిన నట్టివారిలో నొకరికొకరు వివాహములు చేసుకొనుటకు
మొంబర్లు తమ యధికారములను వుత్తరువులను జరపగల శక్తికలవారి
నంతలేదు. కమిటీమెంబర్లకు ఆయాతాలూకాల దేవస్థానముల
పట్టిల నిచ్చియుండలేదు. కమిటీమెంబర్ల కాగితములను, బాలు
లను ఉత్తరువులను ప్రచారము చేయుటకు ఒక నాకర్మియైననులేదు.
నదరుదేవస్థానముల కమిటీ మెంబర్లకు గుమాస్తాగాని, పోస్టేజి
వస్త్రాలకు ద్రవ్యముగాని నిధిగానిలేదు. ఇప్పటికి ముప్పది
యారుయెడ్ల క్రిందట నుండిన లోపములు ఒక్కటి యైనను ఈ
సరికి కుడినట్లకపడదు.

మరమ్మత్తులు.

౧౮౮౮ సంవత్సరపు 2 వ అట్ట ననుసరించి "దియెన్ని
యంటు మాను మెంట్లు ప్రిజర్వేషనుఅట్ట" క్రింద దేవాలయము
లు మరమ్మత్తు లత్యావశ్యకములు దేవస్థానముల అట్ట సవరణ
లో వైయావత్తి సంగతులను మరన్ని దేవస్థానపు కమిటీమెం
బర్లు వృద్ధులను, అశక్తులను, తమలోతామే తీసివేయుటకున్న
కొత్త మెంబర్లు యావత్తిన మెంబర్లు అనుటకు బదులుగా
మానువత్సరముల కెక్కువ ఈ గౌరవపుష్కలము జేయగూడదని
న్ని ప్రతినిధియూ తాలూకాకు యెదుగురు మెంబర్లు యేర్పరచ
బడుటకు తగు సవరణ లభింపజూరగా కావలసియున్నది.

అట్లుగా కాని తదితరుల జాత్యంతరవివాహములలో జాలా
నుట కష్టసాధ్యమని చెప్పిడివాడు. తీసికొని ఆదర్శముగా
నీయనే చైనాలో కొటగురా పర్యవ్రాంతములకు టిప్పాంటి
నింగు విషయమై వెల్లెనవుడు అచ్చట క్రైస్తవమతములో చేరిన
నొక రాజపుత్ర స్త్రీని వివాహమాడెను. ఈ సంగతి తనతల్లికి
తెలియబరచెను. ఈ వివాహమునకు హిందువులు, క్రైస్తవులు,
యూరశియనులు మొదలగు యితల స్నేహితులందరు వచ్చిరి.
ఈ వివాహసంతోషము తల్లి ఆజ్ఞవలన ఆమెరికాకు భార్యా
సహితము వెళ్లి కొంతకాలముండి తల్లి సహితముగ హిందూ
దేశమునకు వచ్చెను.

కష్టములు

హిందూదేశములో లేచువిషయములో ఆంధ్రా
ప్రాంతమునందు పుడు అచ్చటి ప్రజలు యిక్కని కొన్ని కారణ
ములవల్లను చంపుటకు ప్రయత్నింపగా కొంతమంది స్నేహి
తులవల్ల ప్రాణమును కాపాడుకొనెను. లాహోరు ప్రాంతము
లలో సాంఘిక సేవ చేయుచుండగా నొకసారి వారి తల్లి
మంచుకుపానుకల్ల మణి మానస్సుచుకుట, కై ఫాయి డు
జ్వరమువల్ల నొకసారి బాధపడుట, ఈ కష్టములు అన్నియు
భరతఖండవాసుల అత్తప్రముఖులన తెప్పించెడి పునర్జీవి తు
డయ్యెను.

ప్రభుత్వమునకు సహాయము

బ్రిటిషువారికి జ్యోతులకు జరిగిన ఘోరసంగ్రామములో
నీయన యిండియన్, ఆర్యీలో నహోగిగానుండి చాల ప్రజలను
పల్లెలనుండి తీసికొనివచ్చి మిలిటరీగా చేర్చెను.

ఆ సహాయ వారి

1919 సం॥ రంంలో పంజాబులో మార్షలులా ప్రయో
గించినపుడు, సర్ మెకలూడ్వయరునకు మార్షలును ఖండించుచు
ను తరమును వ్రాసెను.

1920 సం॥ లో నేషనల్ సెల్ఫ్వియలైజేషను అను
పుస్తకమును వ్రాసి ప్రచురించెను. ఈ పుస్తకమునందున్న వ్యా
సములవల్లనే యాయనయొక్క జాతీయతను ప్రజలు గ్రహింప
గలరు.

కాంగ్రెసునందు జేరి కాన్సిలులల్ల లాభములేని ప్రభో
ధముచేయుచు మహాత్మాగాంధీ పంజాబు రాష్ట్రమున మఱి
కొన్ని ప్రాంతములలో నుత్తరదేశమందు పర్యటనము చేసినపుడు
యాయనకూడ మహాత్మునితో పర్యటనము చేసి ఆ హింస,
జాత్యంతరహింస మొదలగు సంగతులనుగురించి చక్కని
యువవ్యాసముల నిశ్చెను.

రుస్తులు-ఆహారము

భరతఖండవాసులు ధరించు మామూలు వస్త్రములశే
భరించుచు నెల 1 కి రు 5 లు విలువగల ఆహారమును భుజిం
చును.

జిక్ష

3 డిశంబరు 1921 నెల ౧౮ రంన రైలులో ప్రయాణము
చేయుచుండగా, నల్లనుచేసి లాహోరు నెంట్లలు జయిలులో
నుంచి 19 వ తేదీని విడారింది నేయూర్యములు పూచీకత్తును
5 వేలకు 2 రి జామీను 6 నెంట్ల విడిచెను విడిచిరి.

అట్టి సమయమున నీయన ప్రభుత్వమువారు "నేను
హిందూదేశపుస్త్రీని వివాహమాడితిని, హిందూదేశపు భూమికి
జమీందారును హిందూదేశము నాదేశము. హిందువుల దుస్తులను
నేను ధరింతును గనుక జయిలులో నన్ను నా సోదరులై న
హిందూదేశియుల వలెనే మాడవలెనగాని గౌరవముతో
మాడవలదు." అని చెప్పెను.

కడపమండల జాతీయోపసంఘము

ఈనెల ౧౮-౧౯-౨౦ (వైశాఖము) 2౦ గురువారం
రోజున కడప మండల జాతీయసంఘము కడపమండల జాతీయ
సంఘ కార్యాలయమునందు సమావేశమగును.

కార్యకమము

౧. జిల్లా సంఘాధ్యక్షుని ఎన్నిక. ఆంధ్రరాష్ట్రీజా
యోపసంఘమునకు సభ్యులను ఎన్నికొనుట) 3 జిల్లాసం
కార్యనిర్వాహకవర్గపు సభ్యుల నెన్నికొనుట మొదలగునవి జరచు
గును. ఆనాటికి ఆంధ్రరాష్ట్రీజాతీయోపసంఘ కార్యదర్శిగారగు
సి. రాజగోపాలాచారిగారుకూడ సేవచేయుదురు. కాబట్టి ఆ
సభకు జిల్లా సంఘసభ్యులందరు రావలెనని ప్రార్థన.

గుళ్లపల్లి పున్నయ్యశాస్త్రి

కడప మండల జాతీయసంఘ కార్యాలయము

ఆయుర్వేద శాస్త్రవిషయములు

నారాయణం కేశవాచార్యులుగారు.

(అతిసారము, లేక గ్రహణి)

ఈ గ్రహణివ్యాధి నే మనవారు అతిసారమనియు, అతి విరేచనమనియు పిలుచుచున్నాము. ఈ వ్యాధిని యాంగ్లేయ భాషయందు 'డైరేయ' యని అంటారు. ఈ వ్యాధి పెక్కు కారణములవలన గలుగును. పలుకెఱంగుల నీవ్యాధి మన చేతఁబడ గలుగుచున్నది.

ఈ అతివిరేచనములు త్రివిధములు, అందు ప్రథమము కలరా ముందు నేర్పడునది. ఇతర వ్యాధులలో గలుగునది రెండవవిధము. మూడవవిధము చీము, నెత్తురు మొదలగునవి మలముతోపాటుటకు ముందు స్థితిలో గలుగునదియై యున్నది. ఇదియునుగాక, మరొక విధమగు. వాల్చిని వివరించెద.

(1) లేగుదలవలన విరేచనముగ విరేచనములు (2) గాలియందు మును వేడిమిమార్పుచే గలుగు అతివిరేచనములు. (3) కొంకులయందు కలుగు అతివిరేచనములు. (4) పసిబిడ్డల సంభ్రమముగ అతివిరేచనములు. ప్రత్యేకమున, ఈ అతిసార వ్యాధియందు ముందు నేవించుటకు ముందుగా ఈ విరేచనములు వై సదవారిచిన మూడు విధములలో, కేసికి సంజాతిని వచ్చుచున్నచో, వైద్యుడు గ్రహించి, అందులకు చికిత్సజేయుట ముఖ్యమైనది.

(1) లేగుదలవలనగలుగు విరేచనములు

ఈ విరేచనములు, కొన్ని విషయములలో, అతగుని భోజనపదార్థములను తీసికొనుటచేతను, తల్లిపానపదార్థములు పక్వముకాని ఫలములు ఉడుకజడ్డి కూరగాయలు మున్నగు నవి భుజించుటచేతను, నేసివస్తువులు లోపలికి నేవించుటవలనను, నైత్యము విశేషముగ నుండుటవలనను, కలుగును. మఱియు విషపదార్థములను నేవించుటవలనను, సుడకీతోష్ణములు నకస్యాత్మక మారుటవలనను, విస్తారము భుజించుట చేతను, క్రిములుండుటచేతను, మలమును విసర్జింపక అపియుంచినను ఈ అతిసార ముహూగము కలుగుచున్నది. తీర్చకత్తి తగ్గుట అతిసారమునకు మొదటికారణము.

చిహ్నములు

ఈ అతివిరేచనానికి, ఆ గు విరేచనములు, నురుగుతోగూడిగాని, భుజించినపదార్థము జీర్ణముగాక పదార్థము రీతిగ నే వెలసెడుటగాని, తటస్థించి, చీరాకుపసురు, పసుపు పచ్చ, లేక తెల్లరంగును గలిగి డుర్బల్యవ్యాసనతో గుత, గుడ, వ్యధి బుట్టుకు బయలుపడెను.

2. గాలియందు వేడిమియొక్క మార్పువలన గలుగు అతివిరేచనములు

ఈవిరేచనములు ముగ్ధముగ వాయువునందలి వేడిమిలో నకస్యాత్మక గలుగు మార్పువలనను ఆకస్మిక కీలమువలనను తడి బట్టలను ధరించుటవలనను గలుగును. ఎండలో దిగుకుటవలనను దుర్బల్యవాయువులను బిచ్చుటవలనను మనస్సంకుటమువలనను, మిక్కిల్-పప్పుడు ఈవ్యాధి రావచ్చును.

3. పర్వతప్రాంతములలో కలుగు అతివిరేచనములు

పర్వతప్రాంతములం దొకవిధమగు అతివిరేచనములు గలుగును. దీనిని ఇంగ్లీషునందు 'హిల్ డయెరియా అని' పిలువబడును. విశేషము హిమాలయపర్వత ప్రాంతములం దీవ్యాధి గలుగుచుండును. అన్ని విధములగు అతివిరేచనములలో నది నష్టమైనది. ఇట్టివ్యాధికి సంబంధించినపుడు విరేచనము లగునపుడు ఆచార్యముగ నుండును. చక్షువునందు నున్న పునీర్వల నురుగుగట్టి అగుచుండును. ఇంకను అనేకలక్షణములతో నీవ్యాధి గూడి యుండును. ఇట్టిస్థితియం దుత్తేదచేసిన జ్వరముగూడ రావచ్చును. అట్టితేజీవిరేచనము లగునపుడు, చీము, నెత్తురుపడుట తటస్థించి వ్యాధిగ్రస్తునికి నిస్త్రాణిత మరణముగూడ చాటిల్లను.

4. పసిబిడ్డలసంబంధములగు అతివిరేచనములు

ప్రతిదినము సాధారణముగ తుట్టుకుదకు మూడుపక్ష్యా యములైనను విరేచనము లగుచుండుట క్రేయస్కరము. పసిబిడ్డలకు ముఖ్యముగ నాహారపదార్థములలోపములవలనను నీళ్లయందు తిరుగుటవలనను విశేషముగ చ్చనిగాలి తగులుటవలనను కడుపు ఉబ్బురించుటవలనను పేగులు మెలిచేయుటవలనను సాధారణ అతివిరేచనములు గలుగవచ్చును. ఈ విరేచనములు ఈ వివరించినమాదిరిగ తటస్థించినచో, వాటిని కనుగొని, తగు మన నివారించుకొనుట మంచిది.

విరేచనము, జ్వరములేనపుడు పసుపువర్ణము గలిగియుండు అహారోపమువలనగాని లేక, గాలియందలి మాత్స్వల గాని గలుగునని గ్రహించవలయును. విరేచనము, ఆకుపచ్చ లేక, పసుపువర్ణము గలిగి, పులిసినవానను గలిగి తినిపదార్థము తినినట్లు వచ్చుచు, తెల్లగానుండిన, ఆహారము పసిబిడ్డలకు సరిపడలేదని కనుగొనవలయును. అట్టి తరణమునందు, వాటిగూడ కావచ్చును. నీళ్లవిరేచనములను, మలబద్ధమును గలిగి, లేని పోనిది వచ్చుచుండిన, మలబద్ధముగదా! యని గ్రహించవలయును. ఇక కలరా విరేచనము తెల్లండునో యని తెలిసికొనవలయునన్న, ఆ విరేచనములు, అకస్మాత్తుగా గలిగి, ఆకు

పచ్చవర్ణము కలిగి, మిక్కిలి నిస్త్రాణితమందును. ఆ సమయముందు, చీము, నెత్తురుగూడ పక్షయండిన, వ్యాధి అతిశయించుచున్న దని గ్రహించవలయును.

ఈ గ్రహణివ్యాధిని ముఖ్యవిషయములు

బలము గలిగిన పురుషుడైనను శ్రీయైనను, అతిసారవ్యాధిచే కష్టపడునపుడు, ప్రారంభముననే తీర్చకత్తి కలుగుటకు 'లంకణము' జేయుట యుక్తము. అతిసారపు రోగవంతునకు కడుపుబ్బరము, నొప్పిచే తాదగనం దినచో, వానికి కలుగుటకు ప్రయత్నించుట క్రేయస్కరము. ఈ అతిసారమునకు అజీర్ణమే కారణమై యుండునని ముఖ్యముగ తోచినచో 'లంకణము' తప్ప మరొకమందు నేవించుట యవసరము. ఈవ్యాధి బలిగిన రోగికి మిక్కిలి అకలిపుట్టినపుడు భోజన మొసంగ వలయును. భోజన మనగా కేలికభోజనమగు సగ్గులియ్యపు నావగాని వియ్యపునాకలవావగాని వొసంగ వలయును.

ఆంగ్లాయుర్వేద యూనానీచికిత్సలు

(1)

రోగికి విరేచనము చక్కగ లేకున్న పాలక తులము కరక్కాయచూర్ణము వేడినీటితో కలిపి నొసంగిన విరేచనము చక్కగ యగుటయే కాక, అతిసారముగూడ తగ్గును. ఈవ్యాధి యందు రోగికి ఆముదము కొద్దిగ తాయుటవలనను లోపలికి నేవించుటవలనను సుఖ మొసంగును. వేదామూర్తిక వస్తువు రాచుకొనిన తరువాత రోగి స్నానము చేయవలయును. లోపలికి తీసికొనుటకు ఆముదము మిక్కిలి ప్రయోజనకారి. రోగులు పిల్లలైనచో, ఆముదమును తగినట్లు $\frac{1}{2}$ తులము మొదలు 1 తులము వరకు ఎంత ఆముదమో అంతపాలతో కలిపి నొసంగవలయును ఆముదము రోగికి అసహ్యకరముగ నుండినచో కొంచెము కొంత పొడికలిపి ఒసంగవలయును. ఆముదము అసలే అసహ్యమైనచో, నీర్లు, చక్కెర, నిమ్మరసము మొదలగు మూడింటితో తయారుజేసిన పక్వపుతో కలిపి యొసంగవలయును. ఏలూగైనను, ఆముదము నేవించి కడుపు పుట్టవచ్చును, జీర్ణకత్తి కలిగిండుమందు లొసంగవలయును. ఆలూగుచేసినచో అతిసారము అంత రించును. బిడ్డలకు ఆముదము మిక్కిలి మంచిది. నెద్దవారలకు నుమాకొక బొమ్మ ఆముదమునందు, నుమారు 18 బొమ్మ సాపులలో వికయిండుకూరొడిన్ నిచ్చుటవలన గుణమిచ్చును. లేకున్నచో, నీళ్లవిరేచనముతోగూడ కడుపునొప్పి యున్నచో, ప్లానెట్ గూడ్ల సంబంధించు వేడికాపుపొసి కడుపును కావవలెను. అంతట కడుపు మీద ప్లానెట్ కప్పుటమంచిది. మాచికాయచూర్ణము ఒకభాగము దాచిన చక్కెరచూర్ణము ఆర్ధభాగము కలిపి దినమునకు 3 పర్యాయములు యిచ్చిన విరేచనము కట్టును.

(2)

రెండవవిషయములో సాధారణముగ మనము కాగ్రత్తగ నుండినచో అతిశక్తును చీము నెత్తురు పడుకొనికి రానియ్యక బాగ్రత్తగనుండవలెను. అస్థితియందు విరేచనమున కియ్యకాదు. ద్రవ పదార్థమగు నాహారమొదలగు అహారమువలన నేకొంతగుణమిచ్చును. విరేచనము రక్తముతో పడినచో, 2తులముల తేనె నెక్కువకై రవెన్న నుమఖాగములు చేర్చి భోజనమునకు ముందు నొసంగవలయును.

బిస్కల్ నజ్ వైట్రన్ 30 గ్రా, సలాల్ 15 గ్రా సారా వైకార్బన్ 15 గ్రా 3 భాగములుగాచేసి మోతాదున కొక్కొక్క బొట్టును చొ! దినమునకు 3 పర్యాయములు యివ్వవలయును.

మూడవవిషయమున, మర పర్వతప్రాంతములయందుండినచో, ప్లానెట్ వెంటనే ధరించుట మిక్కిలి శ్రేష్ఠము. పాలను ఆహారముగ నైకొనుట ప్రయోజనకారిగ నుండును. కడుపుబ్బరించి, పులితేవులువచ్చుచున్నచో ఒకబొట్టు కార్బాలిక్ ఆసిడ్డునుగాని, క్రియోసాల్ నుగాని కొద్దిగ చక్కెరను దెచ్చి దాని వై యాబొట్టవేసి నేవించవలయును.

ఇక నాజనవిషయమున వ్యాధిప్రారంభమునందుండగానే, ఒక సంవత్సరమునకు వైకాన్నచో, ఒక డ్రామును, సంవత్సరమునకు లోపలున్నచో $\frac{1}{2}$ డ్రాము మంచి ఆముద మిచ్చుట వలన గుణ మియ్యగలదు. ఆ పుటికి విరేచనములు కట్టకున్నచో వయస్సుననుసరించి వైకా రోడిన్ యిచ్చిన నుగుణ మొసంగును. విరేచనములు తెల్లగా నుండినచో ఒకడ్రాము బ్రాండిలో, 1 గ్రాముకొ ఫోస్ఫోరస్ లిత్, కలిపి, అసాల్యూషనుతో, 1 లేక 2 బొట్టును చక్కెరవై వేసి దినమునకు 2 సార్లు యిచ్చిన నుగుణ మొసంగును. అన్ని విధముల అతివిరేచనములకు పసిబిడ్డలకు పేగులవైస (అనగా తొట్టుమీద) ప్లాస్ట్ జుట్టుట మిక్కిలి శ్రేష్ఠము.

అయితే, గట్టిజీత్రీలకు గలుగు, ఛర్మ, అతిసారములకు, కొంత మారేడుపండు, వీటిని కషాయమువైట్టి, అంతు యవవేపిండి కలిపి పుచ్చుకొనిన, మంచుగుణమిచ్చును.

ఈదిగువ తెలుపబడిన బ్రాంచీలను ఏజన్సీలను ఏర్పాటుచేసియున్నాము.

సదరు స్థలములలో, మా క్యాటలాగు ధర ప్రకారము ఔషధములు విక్రయించబడునని ఇం మూలముగా ఎల్లరకును తెలియజేయు చున్నాము.

బ్రాంచీలు

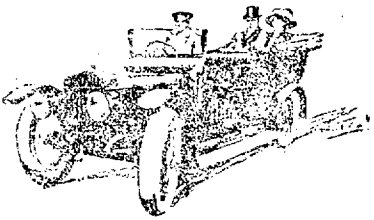
1. హంటురోడ్డు:—సెం 185, హంటురోడ్డు, మద్రాసు.
2. తిరువల్లిక్కేణి:—సెం 149, హైదరాబాద్, తిరువల్లిక్కేణి, మద్రాసు. కన్ సల్టింగు వైద్యులు, భిషగ్వర టి. లోక నాథ మొదలియును.
3. టంక కాలపిడి:—402, టంక కాలపిడి, బార్బిలెస్, మద్రాసు. కన్ సల్టింగు వైద్యులు, భిషగ్వర రంగాచార్యులు, ఏ. ఎమ్. ఏ. సి.
4. తిరుపతి:—హైదరాబాద్, తిరుపతి (చిత్తూరుజిల్లా). కన్ సల్టింగు వైద్యులు, భిషగ్వర ఎస్. రాజారాంరావు, ఏ. ఎమ్. ఏ. సి.

ఏజన్సీలు

1. తిరువల్లిక్కేణి:—ది ఇండియా మెడికల్ స్టోర్స్, సెం 10, హైదరాబాద్, తిరువల్లిక్కేణి, మద్రాసు.
2. హంటురోడ్డు:—ది సెంట్రల్ స్వదేశి స్టోర్స్, హంటు రోడ్డు, మద్రాసు.
3. బార్బిలెస్:—మెసర్స్ ఏ. ఎస్. రావు అండు సన్ 282, లింగిచెట్టిపిడి, మద్రాసు.
4. బార్బిలెస్:—టి. దురైకణ్ణ పిళ్లెగారు, (ప్రాప్రైటరీ), ది ప్రైవేట్ టింగు ఇన్ స్టిట్యూటు, 21 మంగమ్మకో పిడి, మద్రాసు.
5. బార్బిలెస్:—టి. దురైకణ్ణ పిళ్లెగారు, (ప్రాప్రైటరీ), ది ప్రైవేట్ టింగు ఇన్ స్టిట్యూటు, 263, తంబుకెట్టి పిడి, మద్రాసు.
6. బొంబాయి:—ఎమ్. ఎస్. భావ్యంగారు, పోస్టుబాక్స్ సెం 689, పోర్ట్ బొంబాయి.
7. బెంగళూరు సిటీ:—మెసర్స్ టి. సి. ఎస్. మణియం అండు కో, జనరల్ వర్క్సులు కమిషన్ ఏజంట్లు బెంగళూరు సిటీ.
8. మధురాంతకం:—ఎమ్. ఎస్. వరదాచారిగారు పబ్లిషర్లు పిడి, మధురాంతకము.
9. నాగపట్నము:—టి. విశ్వలింగముగారు 37, కొమారు కోవిల్ పిడి, నాగపట్నము.
10. మదనపల్లె:—ది మదనపల్లె ఆర్బి కో ఆపరేటివ్ సొసైటీ అండు స్టోర్స్ లిమిటెడ్, మదనపల్లె.
11. హొన్నేట:—రావుబహదూరు సి. హెచ్. గౌడు, బెర్హం.
12. బెర్హం:—వి. రామవేందరావు గారు, ఆర్బి జింగు ఇన్ స్టిట్యూటు, ఇండియా ఈక్విటబుల్ ఇన్ స్ట్రూమెంట్స్ కంపెనీ లిమిటెడ్. "సారంగిలూరు" బెర్హం.
13. నంద్యాల:—ఆయుర్వేదభూషణ తెలికపల్లె రామకృష్ణ శాస్త్రి, నంద్యాల.
14. భవాని:—వి. ఎస్. కృష్ణస్వామ్యగారు, రివెజెన్ టెవ్ టీ అండు ఏజంట్లు, ది మైసూరు గవర్న మెంటు సెక్యూరిటీ లైఫ్ అండు మ్యరేజి అసూస్యరస్సు కంపెనీ లిమిటెడ్, భవాని.
15. నేలం:—కె. శేష అయ్యంగారుగారు, జనరల్ వర్క్సులు, అండు కమిషన్ ఏజంట్లు, 171 ఏ/18 మూడవ ఆగ్రహారము, నేలం.
16. కోయంబుత్తూరు:—ఎస్. పశ్చిమప్ప మొదలియుగారు, 16/56, చిన్న బహారు పిడి, కోయంబుత్తూరు.
17. రంగూను:—మెసర్స్. ఎమ్. ఏ. నారాయణ అండు సన్, 37—16 వ పిడి, రంగూను.
18. నెల్లూరు:—వి. కె. ప్రసాదరావుగారు, శ్రీ సింహపురి స్వదేశి స్టోర్స్, 744, తిప్పరాజువారి పిడి, నెల్లూరు.
19. బెజవాడ:—ఆయుర్వేదవికారణ పి. రామచంద్ర శాస్త్రి గారు, చరకనికేతనము, బెజవాడ.
20. గుంటూరు:—డా. రాజారావుగారు, గుంటూరు.

ఆంధ్ర ఆయుర్వేద ఫార్మసీ లిమిటెడ్ హారిస్ రోడ్డు హంటురోడ్డు మదరాసు.

గ్యాల్లీస్ మోటారు పాఠశాల

ఈ పాఠశాలలో విద్యార్థులు 100 రూపాయలు కట్టిన, 2 మాసములలో మోటారు డ్రైవర్లుగా తయారై స్ట్రెక్ట్ కెట్టు గెవర్నమెంటు లైసెన్సు పొందగలరు. బస్ దొరికును. భోజనమునకు నెల 1-కి రూ 16 లు చొప్పున కట్టించవలెను. (11)
GALLEY'S MOTOR INSTITUTE.
Post Box No. 1004, Kilpauk, Madras

కుష్టు రోగ నివారణ

యోగ్యతాపత్రములు (873)

కుష్టు రోగములు నివారణ కావను అనుమానముతో వ్యాధి యేల వృద్ధిపరచుకొనెదరు? కేసు 18 సం॥ర ముల నుంచియు నాన్నే హితులు కొందరు 5, 6 సం॥ర ముల నుంచియు, కుష్టుము స్పర్శజ్ఞానములేని నుచ్చులు, పొడలు (Coloured spots) మొదలగువాటిచే బాధపడుచుంటిమి. వీరి "కుష్టు రోగ నివారణ" సేవించి రోగవిముక్తులమై చాలసఖముగా యున్నాము.
N. వెంకటరెడ్డి, భూస్వామి, కంఠేరు కృష్ణజిల్లా అస్తాదశ కుష్టు రోగములను, కుడుర్పుటలో దీనినిమించి దివ్యావధము లేదు. గణములేదని ఋజువుచేయువారికి రు 116 లు బహుమానము "మా కుష్టు రోగ నివారణ" ఘనకవిని మాయ కుష్టు రోగాంతకములు బయలుదేరుచున్నవి. జాగ్రత్త. ఒక నెల దినములకంటె అధికముగా సరిపడుచుండు డబ్బా రూ 6-0-0 ది రెడ్డి అండ్ కో, గోపాలపురం. (8838-873) కొత్తపేటపొస్టు (గోదావరి జిల్లా)

107-108 డిగ్రీల యెండవేడిమి తెలియకుండు టెన్లు?

వైద్యరత్న పండిత డి. గోపాలాచార్యగారి

అమృతామలకతైలము

ను ప్రతినిత్యము తలకురాచుకొని స్నానముచేసిన ఎంత ఎంతవేడిమిగాని తెలియదు. ఈ తైలము కండ్లకును, మెదడునకును చలనశక్తిగించి, నరములకు బలమునిచ్చి, మామపోట్లను నిర్మూలముచేయును; తలనెప్పులను బోణానును; ఆకినిద్రను, నిద్రలేమిని బోగొట్టును; నెరసిన వెంట్రుకలను నలుపు చేయును; పట్టుకుచ్చునలె వెంట్రుకలను బెంచును. వడదెబ్బలను రానియ్యదు. యోచన చేయువారికి ఖది మిక్కిలి మంచి తైలము. సమస్తమైన నేత్రరోగములకును, శిరోరోగములకును జగత్ప్రసిద్ధిచెందినది. ప్యాకింగు, పోస్టేజిఖర్చులు ప్రత్యేకము. ధర 6 అప్పన్నుల సీసా రూ 100. [క్యాటలాగు ఉచితము. ఆయుర్వేదాశ్రమం, నెం. 41 ఆచారపువీధి, మద్రాసు. తంతిలడన్:-పండిట్, మదరాసు.

ది ఇన్ డెపెన్ డెంటు ట్రేడింగు కంపెనీ

7 వ-భాగ్యవీధి, బొంబాయి.

మాది, నాలు, బంగారము, వెండి, కాయధాన్యములు మున్నగువాటిలో వ్యాపారము నడపుటకు కమీషను ఫుచ్చు కొని ప్రతిజాగాలోను అమ్మకము చేయునట్టియు కొనుగట్టియు ఏజెంట్లు కావలెను. వివరములను జూబు వ్రాసితలెను. (57)

అశ్వగంధాదిలేహ్యము

అశ్వగంధాదిలేహ్యము చిరకాలమునుంచి శరీరములో జీర్ణించిన దిట్టకొంగిరోగము (గన్వాయి)ను బోగొట్టును

అశ్వగంధాదిలేహ్యము:- బలము గలిగియును. జల దీప్తి నిచ్చును. కృశించిన వాగులకు మంచిది

అశ్వగంధాదిలేహ్యము:- వాతపురోష్ణము, ఆమ వాతవోష్ణమును బోగొట్టును.

అశ్వగంధాదిలేహ్యము:- నరములకు శలుత్వమును యిచ్చును. ధాతువృద్ధిచేయును.

10 తులముల వెల రూ 1.

40 ,, వెల రూ 3.

క్యాటలాగు ఉచితముగా పంపబడును.

డాక్టరు ఆచంట లక్ష్మీపతి

బి. ఏ. ఎం. బి. సి. ఎం.

మేనేజరు డైరెక్టరు,

ఆంధ్ర ఆయుర్వేద ఫార్మసీ (లిమిటెడ్)

19, హానిస్ రోడ్డు,

మాంబురోడ్ - మదరాసు.

(శుక్ర)

వనోపధిసరస్వరిల్లా

రక్తహీనతను రక్తముయొక్క పరిశుద్ధతను బోగొట్టుటకును చేతన్నిక గాంచినది. ధర 1-10-0 ఇండియా సిలోకాండను ఎచ్చటికైనను తపోలాభుచ్ఛు భుజితగా పంపబడును. (2978)

విలాసము పి. డి. సావంత్

నెం 144 ఘనపవాడి, బొంబాయి

ముఖ్యగవనింపు

1920-వ సంవత్సరం ఆగస్టు నెల మొదటి తేది నుండి అన్నిధరలు మార్చబడినది.

The Zandu Pharmaceutical Works Ltd.,
Elphinstone Road, Bombay.

ఇప్పటి కాలము ననుసరించి మిక్కిలి నమ్మకముగాను, తప్పుక గుణము నిచ్చునట్లును ఆయుర్వేద ఔషధములను తయారు చేయుచున్నాము.

హిందూదేశమునందు జరిగిన ఆయుర్వేద వస్తుప్రదర్శనము లన్నిటిలో బంగారు పతకములు బహుమతిగా నిచ్చియున్నారు.

పై కనిన విలాసమునకు వ్రాసినచో ధరల పట్టి పంపబడును.

జాండూ పర్వస్యూటికల్

వర్క్సు

ఆయుర్వేద యావధముల జేయువారు

(388) బొంబాయి నెం 13.

ది ఆంధ్ర ఇండస్ట్రియల్ ట్రేడింగు కంపెనీ,

పోస్ట్ ఏజెంట్లు: కాకినాడ.

స్వరాజ్య పద్యములు, పాటలు.

1. మహాత్మాగాంధీ ప్రబోధపద్యములు 0-1-0
2. మహాత్ముని, దివ్యవాణి (వచనము) 0-1-0
3. భారతమాతపలుకులు (పాట) 0-1-6
4. స్వరాజ్యాందోళనము (వచనము) 0-1-6
5. దేశీయపదము (చక్కనిపాట) 0-2-0
6. ఆంధ్రపౌరుషము (పద్యరత్నములు) 0-2-0
7. పంజాబుపాట (బొబ్బిలి కథవలె) 0-2-0
8. దేశీయ కీర్తనలు 40 (పాటలుగలవు) 0-3-0
9. రామదండుపాట (రాధమజన) 0-3-0
10. స్వరాజ్య ప్రబోధపద్యములు 0-3-0
11. మహాత్మాగాంధీ జీవితము 0-3-0
12. స్వరాజ్య భజనకీర్తనలు (60 గలవు) 0-4-0
13. లోకమాన్య బాగ్గం తిలకు హరికథ 0-8-0
14. స్వరాజ్యదర్శనము (కాంగ్రెసుకథ) 0-8-0

ఇతర స్వరాజ్యగ్రంథములు మావద్ద గలవు స్వదేశపుస్తకశాల, గవర్నరుపేట, బెజవాడ.

పలు నిద సాదా బంగారు

ఉంగరములు

కంపులు, పువ్వరాగములు

చేర్చి కట్టబడిన

ఉంగరములు మావద్ద తయారుగా నున్నవి

వివాహ సమయములందు,

ద్రామా, స్కాను, మున్నగు

గు వాటిలో నుండు ప్రదర్శన

నవలకు బహుమా

ముగా నిచ్చుటకుతగినవి

సవరం బంగారుకు

పూచీ నిత్యముడును.

ఉమ్మిడి రామయ్య శెట్టి గురునాగ్ని శెట్టి

(1842)

అండు కంపెనీ, నగలవర్తకులు

చైనాబజారుకోడ్డు, మద్రాసు.

తామర తైలము

తామర, తీట, మరద మొదలగువాటికి మంచిమందు

తామర, తీట, గజ్జికి మంచిది డబ్బీ -కి 0-6-0 మాత్రమే.

ఆ నేకయేండ్లనుండి యున్న తామర నాలుగైదు సార్లు రాత్రినతోడనే బోయినదని వేలవంది మాకు వ్రాసియున్నారు దీనిని రాచిన మంటయుండిను. చర్మము నలు వెక్కదు.

అమృతాంజము దీపో, బొంబాయి - మదరాసు.

మదన కామేశ్వర లేహ్యము

దుర్బలపాతికి సంతోష:- మేహము, నిక్కాక, శుక్ల నవ్వు, నిస్సత్తువ, అతిమాత్రము, మొదలగు వాటిని హరించి మంచి బలమును, యవ్వనమును, కాంతి, వీర్యవృద్ధి, సంశ్లాఢ ప్రాప్తిని, కలిగించు వర్షసాదము. 2 డబ్బీలు చాలను. 20 తు డబ్బీ రు 1-4-0. వి. పి. చార్జి 0-8-0 (8851)

రోజుపువ్వు లేహ్యము:- ఇది మలబద్ధమును బోగొట్టి కాల విరేచనమును చక్కగా కలిగించుటలో అమృతప్రాణము 15 తు డబ్బీ రు 0-10-0, వి. పి. చార్జి 0-7-0. [1] పి. కె. పి. అండుకో, ఆయుర్వేదసమాసం, వెండిపే, నల్లూరుజిల్లా.

దంత చూరము

వెల డబ్బీ 1-కి 2-0-0

ఈ ధంతచూరముతో పండు తోముటవలన చిగుళ్లనుండి రక్తము ప్రవించకుండును. నోట దుర్బంధములేక యుండును. అమృతాంజము దీపో, బొంబాయి - మదరాసు.

మలయచందనము

గనేరియా

అను నెగరోగమునకు కుచు

పథ్యము లేదు. పిచికారితో పని లేదు.

ఎటువు, తెలుపు, పచ్చ, అను మూడు

విధముల నెగరోగమును మూడు

పూటలలో మాన్పును. శ్రీలంకను

వ్యాధులకు కూడ ఇది రాశోషధము.

(1251) డబ్బీ 1-కి వెల 2-4-0

గంధర్వ ఫార్మసీ, రాయవరం. (గోదావరి జిల్లా)